

RUDA

ČASOPIS POSLOVNEGA SISTEMA PREMOGOVNIK VELENJE
junij 2006, številka 5, leto XXXIX

130 let premogovništva v Šaleški dolini

Zavrtajmo v prihodnost

Razvojni načrt – jasna vizija za
prihodnjih 10 let

stran 4

Kdo je zadovoljen s plačo?

stran 8

Našli smo najstarejšega rudarja:
to je 93-letni Jože Škoflek!

stran 20

Čestitamo ob dnevu rudarjev!

foto Hans

4 Jasna vizija za prihodnjih 10 let

»Razvojni načrt Premogovnika Velenje 2005-2014 ni odraz dnevne politike, temveč osnova za načrtovanje rezultatov, ki jih moramo doseči v naslednjih 10 letih,« poudarja dr. Evgen Dervarič.

7 Varnost in zdravje (skoraj) certificirana

8 Izboljšanje klime je odvisno od vsakega od nas

9 Na kakšen način bi zmanjšali število nezgod pri delu?

Tehnični direktor, direktor za kadrovsko-spolšno področje in direktor družbe odgovarjajo na predloge in vprašanja anketirancev v raziskavi o organizacijski klimi v letu 2004.

14 Info-pud@

15 Premogovnik bo še zaposloval

16 HTZ ESTO - Nova organiziranost, novi projekti

17 ERICo - Sprejeli so 6.000 obiskovalcev

18 Naš gost: mag. Andrej Vizjak, minister za gospodarstvo

»Sinonim za trdo delo, v nezavidljivem delovnem okolju je rudarski poklic. Še vedno je rudarjenje trdo delo, čeprav se je s tehnološkimi posodobitvami bistveno spremenilo. To je tudi zelo odgovorno delo, ki je podvrženo veliko nevarnostim in tveganjem do sodelavcev. Čutim veliko spoštovanje do rudarskega poklica.«

20 Našli smo najstarejšega rudarja: Jože Škoflek

»V življenju je najpomembnejše razumevanje, nekoga moraš imeti, ki ga imaš rad... Drugo najpomembnejše pa je delo, saj v njem človek vedno najde uteho in možnost za preživetje,« trdi letošnji častni skakalec čez kožo, 93-letni Jože Škoflek.

22 Zdaj naj presodi še Ustavno sodišče!

23 Bolj kot denar je pomembno sodelovanje

24 Zlata poroka zakoncev Švajgelj

25 Najboljši kuharji so moški

26 Živim in delam varno: V znamenju črke P

28 Zdravje: Poletna vročina in zdravje

30 Reportaža: Sarajevo – Mostar

32 Športno društvo: 4. Športne igre

Prestižno zmago na 4. športnih igrah v veslanju so drugič zapored dosegli veslači Praktičnega izobraževanja. Razgibana in družabna sobota pa je bila zmaga za vse udeležence iger!

34 Športno društvo vabi!

35 NK Rudar znova v 1. ligi!

38 Šaleško-Savinjska dolina – naša dolina

Priloga o upokojenih delavcih podjetja

Časopis poslovnega sistema
Premogovnik Velenje,
junij 2005, številka 5

Izdajatelj

Poslovni sistem Premogovnik
Velenje

Uredništvo

Glavna in odgovorna urednica:
Diana Janežič

Novinarka in lektorica: Dragica
Marinšek

Oblikovanje: Ivo Hans Avberšek
Naslov: Uredništvo Rudarja,
Partizanska 78, 3320 Velenje,
tel. 03/899 61 00, int. 63-96,
fax. 03/5869-131

E-mail: Diana.Janezic@rlv.si, Ivo.
Avbersek@rlv.si

Uredniški odbor

Božena Steiner, predsednica,
Tatjana Krenker - gospodarsko
področje, Boris Potrč - tehnično
področje, Bojan Stropnik - razvojno
področje, Tomo Lipnik - sindikat,
Pavel Župevc - svet delavcev,
Janja Juvan - IP HTZ, Mojca
Ževart - ERICo, Metka Marič -
Gost, Borut Zager - Habit, Ivan
Pečovnik - RGP, Milena Krofl -
PLP, Miro Sitar - Telkom sistemi,
Jožica Peterlin - športno društvo

Grafična priprava

Eurograf, d.d. Velenje
Tisk

Eurograf, d.d. Velenje
Naklada 4000 izvodov

Mesečnik Rudar prejemajo zaposleni v poslovnem sistemu Premogovnik Velenje brezplačno. Davek na dodano vrednost po stopnji 8,5%. Poština plačana pri pošti 3320.

Zavrtajmo v prihodnost!

V septembru 2004 smo podpisali za naše podjetje zelo pomemben dokument, to je dolgoročno pogodbo o nakupu premoga, zakupu moči in nakupu električne energije med HSE, TEŠ in nami. V njej smo jasno začrtali našo prihodnost v naslednjih 10 letih.

Pogodba predvideva proizvodnjo 38.500 TJ energije in znižanje stroškov pridobivanja premoga za 15 odstotkov.

V vodstvu podjetja smo na tej podlagi pripravili razvojni načrt, ki smo ga aprila letos predali vsem ciljnim javnostim v podjetju. Predstavili smo ga nadzornemu svetu družbe, ki je od nas zahteval, da razvojni načrt predstavimo tudi širšemu vodstvu podjetja, svetu delavcev in sindikatu. Te naloge smo opravili v začetku junija. Lahko rečem, da smo zadovoljni, ker smo dosegli konsenz o izvajanju razvojnega načrta.

Naše izhodišče je, da dosedanjega socialnega nivoja delavcev ne bi okrnili, bomo pa morali v prihodnjem desetletnem obdobju vsako leto prihraniti 400 milijonov SIT. To bomo dosegli z več ukrepi, med drugim s postopnim zmanjševanjem števila zaposlenih in zmanjšanjem obsega jame.

Letos je bila v podjetju HTZ IP izvedena reorganizacija. Invalidsko podjetje ima tri programe, ki smo jih označili z barvami in opredelili takole: rumeni so potencialni programi za zunanji trg, modri so programi, ki izključno delajo za proces pridobivanja premoga, rjavi programi pa so namenjeni usposabljanju in zaposlovanju invalidov ter oblikovanju novih delovnih mest, bodisi v HTZ, bodisi drugje. Pomembno je, da bi to bila kvalitetna, produktivna delovna mesta.

Druga podjetja poslovnega sistema pa se bodo postopno privatizirala. Še vedno si želimo, da bi ta privatizacija potekala z dokapitalizacijo s pomočjo svežega kapitala partnerjev izven poslovnega sistema. Vodstva vseh povezanih družb to filozofijo razumejo, podpirajo in jo bodo postopno začela udeleževati.

Pomembno je, da razvojni načrt vsi poznamo in sprejemamo ter da bomo skupaj dosegali cilje, zapisane v načrtu. Zgolj nekaj ljudi tega ne more storiti, ampak moramo vsi veslati v isto smer.

Pred nami je znova dan rudarjev, letos še bolj slovesen, saj je v jubilejnem, 130. letu premogovništva v Šaleški dolini. Pripravili smo vrsto prireditev ob prazniku, osrednja pa bo, kot je že v navadi, skok čez kožo na stadionu ob jezeru, tokrat v soboto, 2. julija. Vabljeni v parado in k spremljanju 45. skoka čez kožo!

Čestitam vsem sodelavkam in sodelavcem ob dnevu rudarjev, hkrati pa vam želim tudi prijetne počitnice ter da bi se polni energije vrnili na delo in k uresničevanju razvojnega načrta.

Čestitke ob 3. juliju tudi vsem našim upokojenim sodelavkam in sodelavcem!

Dr. Evgen Dervarič,
direktor Premogovnika Velenje

Jasna vizija za prihodnjih 10 let

V juniju so uprava in prokuristi Premogovnika Velenje razširjenemu kolegiju direktorja, svetu delavcev in izvršilnemu odboru sindikata predstavili Razvojni načrt Premogovnika Velenje za obdobje 2005-2014.

Kot je na predstavitvah poudaril direktor **dr. Evgen Dervarič**, razvojni načrt ni odraz dnevne politike, ampak osnova za načrtovanje rezultatov, ki jih moramo doseči v naslednjih desetih letih. »Razvojni načrt je poleg tega osnova za naša pogajanja z lastnikom, ki mu želimo tudi tako dokazati, da smo dobro in razvojno usmerjeno podjetje.

Ena od pomembnih osnov za razvojni načrt je lani podpisana 10-letna pogodba o prodaji premoga TEŠ, ki zagotavlja bolj ali manj konstantno proizvodnjo premoga. Poleg tega razvojni načrt upošteva tudi načrtovano investicijo TEŠ v povečanje izkoristka premoga s pomočjo plinske tehnologije.

Po letu 2014 bomo lahko začeli zmanjševati proizvodnjo premoga za 100.000 ton na leto, do takrat pa moramo naše procese še bolj posodobiti, avtomatizirati in optimirati ter znižati stroškovno ceno premoga,« je dejal direktor. Tehnični direktor **mag. Marjan Kolenc** je povedal, da je bila za izdelavo razvojnega načrta izdelana celotna velenjska jama in ugotovljeno je bilo, da je v njej še med 100 in 120 milijonov ton zalog premoga, ki ga znamo pridobiti.

Mag. Kolenc: »Južno krilo jame Preloge bo delovalo še do leta 2012, potem pa bomo imeli širšo jamo Pesje. V prihodnjih desetih letih naj bi delovali po trije odkopi s petimi kompleti odkopne opreme. Z nakupoma kompletne opreme za nov odkop, ki ga načrtujemo letos in v letu 2008, se bomo znebili zastojev pri montažah in demontažah opreme, manj bo pritiskov na remontiranje odkopne opreme, predvsem pa bomo pridobili skoraj pet mesecev obratovalnega časa enega odkopa.

V prihodnjih letih pričakujemo

Vodstvo podjetja je razvojni načrt predstavilo svetu delavcev in sindikatu v Fiesi.

dobro odkopno fronto brez večjih težav, posebej v južnem krilu jame Preloge in v jami Pesje.

Naš prvi strateški cilj je racionalizacija procesa pridobivanja premoga. Ocenjujem ga kot realnega, saj imamo veliko stabilnih objektov že dokončanih, bo pa treba več naporov za znižanje stroškov vložiti v gradnjo jamskih prog. Racionalizacije so mogoče tudi še z avtomatizacijami nekaterih delovnih procesov in optimiranjem služb.«

Kakšne naloge in cilje prinaša razvojni načrt?

Izhodišča za izdelavo razvojnega načrta so v naših proizvodnih in razvojnih zmogljivostih, strategiji povezanih podjetij in ustanavljanju novih delovnih mest.

Poslanstvo podjetja še naprej ostaja pridobivanje premoga za proizvodnjo električne energije in razvojno prestrukturiranje poslovnega sistema Premogovnik Velenje v skladu z načeli trajnostnega razvoja.

Vizija podjetja je določena z dolgoročno pogodbo o prodaji premoga. Ta predvideva odkop premoga 38.500 TJ na leto ($\pm 5\%$)

do leta 2014 in najmanj 30.000 TJ na leto po letu 2014. V pogodbi se je Premogovnik zavezal tudi, da bo stroške pri procesu pridobivanja premoga do leta 2014 znižal za 15 odstotkov.

Drugi del vizije družbe temelji na racionalizaciji procesa pridobivanja premoga in zmanjšanju obsega jamskih objektov (zapiranje jame Škale), prestrukturiranju poslovnega sistema s postopnim zniževanjem števila zaposlenih pri procesu pridobivanja premoga (za 875 do leta 2014) ter na razvoju novih programov in odpiranju novih delovnih mest (500 do leta 2014).

Vrednote, ki jih bomo spoštovali pri svojem delu, so:

- varnost, humanost in zdravje zaposlenih v procesu dela,
- učinkovitost, gospodarnost in uspešnost pri opravljanju dela,
- odgovoren odnos do naravnega in družbenega okolja,
- znanje, strokovnost, inovativnost,
- skrb za zaposlene in razvoj njihovih potencialov.

Učinkovitost, gospodarnost in uspešnost pri doseganju ciljev oziroma izvajanju poslanstva in

vizije podjetja bomo merili na osnovi produktivnosti, spremljanju delovne uspešnosti organizacijskih enot in posameznikov, dobička, odnosa do okolja, zadovoljstva kupcev, zadovoljstva zaposlenih ter učinkovite rabe razpoložljivih virov.

Kje smo danes?

Glavna dejavnost Premogovnika Velenje je pridobivanje premoga. Leto 2004 je družba sklenila z dobičkom. 86,5 odstotka vseh prihodkov v letu 2004 je bilo pridobljenih s prodajo premoga, drugo pa s prihodki iz prodaje, financiranja in z izrednimi prihodki.

Družba sproti prilagaja svojo organiziranost in je na tehničnem področju že skoraj dosegla dokončno obliko organiziranosti. Z večino stalnih sredstev podpiramo glavno dejavnost družbe, to je pridobivanje premoga, ob tem pa imamo velik intelektualni kapital in razvite sisteme za njegovo upravljanje.

Celotna količina odkopanega premoga je prodana v TEŠ, ki je 96,3 odstotka porabi za proizvodnjo elektrike ter 3,7 odstotka za pridobivanje toplote. Premogovnik Velenje zagotavlja dobro četrtino proizvedene električne energije v Sloveniji.

Osnovna dejavnost se mora podrežati razmeram na energetskem trgu, ki bo s 1. 7. 2007 v Sloveniji v celoti odprt. V Sloveniji letno porabimo približno 13.000 GWh električne energije, cena električne energije za posamezno kategorijo kupca pa je odvisna od namena uporabe in letne količine porabljene električne energije. Predvidevanja kažejo, da bo proizvodnja energetskega premoga v svetu naraščala. Na oblikovanje cen bodo še naprej vplivali ponudba in povpraševanje, dogajanja na trgu drugih fosilnih goriv, politične razmere v svetu in cene transportnih storitev.

Prednosti velenjskega premoga so, da je edini domači fosilni vir energije, da je namenjen izključ-

no pretvorbi v električno in toplotno energijo v TEŠ ter v prilagodljivosti in zanesljivosti pri oskrbi elektrarne s premogom.

Kam bomo v prihodnje usmerili svoje moči?

Premogovnik Velenje bo v naslednjem obdobju nadaljeval z organiziranjem dela osnovne dejavnosti v HTZ IP, ta pa bo poleg programov, ki jih opravlja za izvajanje in vzdrževanje procesa pridobivanja premoga, razvijal programe, v katerih bo lahko produktivno zaposlil invalide. Ob tem naj bi razpoložljive vire v Premogovniku in HTZ prerazporedili v spremljajoče dejavnosti, ki bodo sposobne delo pridobiti tudi izven poslovnega sistema, jih organizirali v samostojna podjetja ter jih poskušali povezati s strateškimi partnerji.

Povezane družbe poslovnega sistema, razen HTZ IP, bomo postopno lastniško preoblikovali. Na trge bomo vstopali prek vezanih poslov in pridobivali potrebne licence in koncesije za izvajanje del in storitev.

Dobre podjetniške zamisli bomo kapitalsko podprli, uveljavili bomo organizacijsko kulturo, ki bo vzpodbujala podjetništvo, inovativnost in timsko delo, ter nadgrajevali sisteme ravnanja z ljudmi pri delu, to so razvoj kadrov, motivacija in nagrajevanje, vodenje, komuniciranje, letni pogovori, koncept učeče se podjetje.

Kako bomo dosegali strateške cilje?

Strateški cilji ostajajo: racionalizacija procesa pridobivanja premoga, zagotavljanje varnosti in humanosti pri izvajanju delovnega procesa, reševanje okoljskih problemov ter intenzivno prestrukturiranje povezanih podjetij in strokovnih služb in ustanavljanje novih podjetij.

Kadri

Konec leta 2005 bo v Premogovniku Velenje zaposlenih 1.966 delavcev, v HTZ IP pa 976 ali skupaj 2.942.

Načrtujemo, da se bo število zaposlenih v obeh podjetjih zniževalo za 4 odstotke na leto in leta 2014 naj bi bilo v Premogovniku zaposlenih 1.367, v HTZ IP pa 700 ali skupaj 2.067. Število zaposlenih v obeh podjetjih bo določeno z letnim planom in bo odvisno od politike zaposlovanja v invalidskem podjetju.

V naslednjih letih bo obe podjetji zapustilo 1.690 delavcev, od tega bo največ redno starostno upokojenih. V prihodnjem desetletnem obdobju bomo v Premogovniku potrebovali 730 novih delavcev, skoraj povsem za potrebe osnovnega proizvodnega procesa, pri novih zaposlitvah pa bomo težili k optimalni kadrovski strukturi.

Naložbe

Razvojni načrt predvideva naložbe za proces pridobivanja premoga v jamske gradbene objekte, izrabljeno in tehnološko zastarelo opremo ter v opremo, ki bo omogočala racionalizacijo proizvodnje.

Največja vlaganja bodo potrebna v opremo za odkope, tehnološko najbolj zastarela in izrabljena pa je oprema za izdelavo prostorov. Glede na to, da je izdelava objektov najdražja, bomo v naslednjem obdobju intenzivno vlagali v opremo za izdelavo prostorov in transport premoga s pripravskih delovišč.

Naložbe bodo sicer namenjene še opremanju za transport in klasiranje, infrastrukturo, transport materiala, ljudi in premoga ter v nove merilnike plinov in ventilatorjev za prezračevanje pripravskih delovišč, pri gradnji zunanjih gradbenih objektov pa načrtujemo večje sanacijske posege na infrastrukturnih objektih.

Na področju varnostno tehnološko informacijskega sistema, prenosa podatkov in obdelave informacij načrtujemo vlaganja v zamenjavo zastarele opreme, avtomatizacijo procesov in posodobitev omrežja.

Razvojni projekti

Racionalizacijo osnovnega procesa omogočajo razvojni projekti, ki so zastavljeni na več področjih:

- varnost in zdravje pri delu,
- pridobivanje in transport premoga ter ekologija delovnega okolja,
- optimizacija in avtomatizacija transporta premoga,
- transport in logistika,
- jamske proge,
- jamsko vrtnanje,
- elektro področje
- čiste tehnologije uporabe premogov.

Kako bomo ob tem poslovali?

Takšen razvojni načrt predvideva do leta 2014 bistveno izboljš-

šanje finančnega položaja družbe in okrepitev njene vloge v dolgoročni energetske politiki Slovenije. Načrtovani prihodki in odhodki temeljijo na podatkih iz dolgoročne pogodbe. Ob izvajanju zastavljene politike delovanja družbe v razvojnem načrtu naj bi v letu 2015 Premogovnik Velenje imel 1,5 milijarde SIT dobička. Osnova za tak poslovni izid pa je tudi vsakoletno zmanjšanje stroškov za 400 milijonov SIT.

Izvajanje razvojnega načrta je naloga vseh!

»Da bi lahko dosegli načrtova-

ne rezultate, moramo v podjetju partnersko sodelovati vsi zaposleni ter sindikat in svet delavcev,« je ob predstavitvah razvojnega načrta poudaril dr. Dervarič.

Ob tem sta svet delavcev in sindikat poudarila, da sta zadovoljna z razvojnim načrtom in ga podpirata, ker predvideva razvoj družbe in nova delovna mesta. Sindikat si bo prizadeval, da bi ob vseh racionalizacijah zadržali socialno stanje zaposlenih ter od uprave pričakuje tudi v prihodnjih letih pogajanja in dogovore o politiki plač.

Diana Janežič

Dve seji NS v štirinajstih dneh

V juniju se je nadzorni svet Premogovnika Velenje sestal kar dvakrat.

Na prvi junijski seji, 10. junija, je obravnaval letno poročilo o poslovanju družbe v letu 2004, konsolidirano letno poročilo in poslovno poročilo za prvo četrtletje 2005 ter predlog sklica 9. redne skupščine družbe.

Kot je povedala članica NS Gabriela Börc Smolič, so se s poročili seznanili in jih potrdili. V zvezi s predlaganim sklicem za 9. redno sejo skupščine Premogovnika

Velenje bo nadzorni svet skupščini predlagal, da v skladu z zakonom o gospodarskih družbah odobri delo direktorja in nadzornega sveta ter jima za poslovanje v letu 2004 podeli razrešnico.

Druga junijska seja je bila 17. junija in je bila sklicana zaradi potrebnega soglasja k sklepanju pravnih poslov in podpisov pogodb za nabavo opreme za obnovo visokotlačne črpalne postaje in sider za podgrajevanje prog.

Nadzorni svet je v nadaljevanju obravnaval Razvojni načrt Pre-

mogovnika Velenje za obdobje 2005-2014, ki bo posredovan v mnenje tudi večinskemu lastniku HSE.

Točka dnevnega reda je zadevala tudi razpravo o zapiranju jame Škale, in sicer je glede tega uprava Premogovnika Velenje pripravila plan in ovrednotenje aktivnosti v letu 2005. NS je predlagana sredstva potrdil in naložil upravi, da vodi aktivnosti in porabo sredstev pregledno.

PROIZVODNJA MAJ 2005

ODKOP/OBRAT	načrt	doseženo	+/-	%	ton na dan
-100/A	191.100	197.640	6.540	103,42	9.411
G1/B	4.200	6.890	2.690	164,05	328
-35/A	121.800	100.480	-21.320	82,50	4.785
PROIZVODNJA	317.100	305.010	-12.090	96,19	14.524
PRIPRAVE	18.900	22.590	3.690	119,52	1.076
PREMOGOVNIK	336.000	327.600	-8.400	97,50	15.600

Varnost in zdravje (skoraj) certificirana

Vodja presoje Dušan Zorc

Presojevalec Zoran Svetec (desno) in spremljevalec Simon Klinc (levo) pri vodji službe VPD Borisu Potrču.

Presojevalci Slovenskega inštituta za kakovost in meroslovje, ki so v juniju pri nas opravljali certifikacijsko presojo po standardu varnosti in zdravja pri delu OHSAS 18001:1999, so bili po pregledu dokumentacije in prakse zadovoljni.

Vodja presoje je bil Dušan Zorc, z njim pa sta bila še presojevalec Zoran Svetec in izvedenka Tatjana Tovornik. Prvi del certifikacijske presoje je potekal 1. junija, drugi del pa 15. junija.

Na prvem uvodnem sestanku s presojevalci je tehnični direktor **mag. Marjan Kolenc** razložil našo odločitev, da po certifikatih za kakovost in ravnanje z okoljem certificiramo tudi področje varnosti in zdravja pri delu, ki je v Premogovniku najpomembnejše. »S tem želimo vse procese povezati in jih narediti bolj pregledne,« je poudaril tehnični direktor. Dejal je še, da sta krovna zakona, ki narekujeta delovanje Premogovnika Velenje in predpisujeta visoko stopnjo varnosti, Zakon o rudarstvu in Zakon o varstvu pri delu.

Kot je povedal vodja presoje, je bil prvi del namenjen pregledu dokumentacije, ki se nanaša na področje varnosti, med drugim delom presoje pa so pregledali uvedbo te teorije v prakso.

Zato so presojevalci v prvem delu presojali v Službi za varstvo pri delu zahteve zakonodaje, oceno tveganja, odgovornosti za skrb za varnost pri delu in zdravje in naše cilje na tem področju, odločbe, pregledali podatke o zdravstvenih pregledih in poročila o nezgodah pri delu, na razvojnem področju so pregledali dokumentacijo razvoja novih tehnologij in opreme v smislu povečanja varnega dela, vodstvo pa jim je predstavilo cilje in programe na področju varnosti. Presojali so tudi kadrovsko-splošno področje, in sicer področje izobraževanja in usposabljanja, zavedanja in kompetenc.

Kot že zapisano, je drugi del presoje temeljil na pregledu konkretnega izvajanja varnosti in zdravja pri delu v proizvodnji.

Osnova za ta del presoje je bil proces pridobivanja premoga. Presojevalci so preverili stanje varnosti in zdravja pri delu na odkopu G1/C in na pripravskem delovišču številka 13, pri

zaposlenih na teh deloviščih pa so preverili poznavanje navodil o varstvu pri delu in pravil ukrepanja ob izrednih dogodkih.

V Varnostno informacijskem centru pri dežurnem premogovnika so preverili pripravljenost in sistem odzivanja na izredne dogodke ter plan obrambe in reševanja.

Vzporedno s tem so preverjali tudi procese, ki so vezani na pridobivanje premoga, to so zračenje, tehnična podpora, priprava dela in nabava.

In zaključki? Presojevalci so z zanimanjem spremljali vse predstavitve in pohvalili urejenost področja varnosti in zdravja pri delu. Ugotovili niso nobenih neskladnosti, so pa izdali nekaj priporočil za izboljšanje procesov in postopkov. V teku je postopek za dodelitev certifikata OHSAS 18001 in njegova podelitev naj bi bila 2. julija, na skoku čez kožo.

Diana Janežič

Izboljšanje klime je odvisno od vsakega od nas

V majski številki Rudarja smo predstavili rezultate merjenja organizacijske klime v letu 2004. Vsakič standardnemu vprašalniku, ki je enak na nivoju Slovenije, dodamo še nekaj vprašanj, ki posebej zanimajo naše podjetje.

V letu 2003 so se ta vprašanja nanašala na informiranje. Na osnovi odgovorov nanje smo v letu 2004 izvedli obsežno akcijo »leto komuniciranja«. Spomnili se je boste tudi iz člankov v našem glasilu. Izvedli smo številna izobraževanja na temo komuniciranja za vodje, od vrha do vključno nadzornikov.

Koliko se ta akcija pozna, smo merili lani. Opazili smo izboljšanje informiranja s strani vodij, povečal se je namreč odstotek odgovorov, da sodelavci informacije o podjetju prejemajo od vodij.

Koliko se pa te aktivnosti zares poznajo, presodite vsak zase. Res pa je tudi, da so premiki na bolje rezultat številnih aktivnosti, posledica različnih vplivov, veliko je odvisno od nas samih. Vsak sam lahko prispeva k boljši komunikaciji s spoštovanjem sogovornika, pozitivnim odnosom, pohvalo.

V dodatnem vprašalniku nas je zanimalo, koliko zaposleni poznajo projekt Ali delam dovolj varno. 38 odstotkov vprašanih je odgovorilo, da zelo dobro, 52 odstotkov jih nekaj ve o projektu, le 10 odstotkov pa ničesar. Anketiranci so navedli zelo veliko predlogov za varnejše delo. Komentar njihovih predlogov je dal tehnični direktor in ga lahko preberete v nadaljevanju.

Kaj je anketa pokazala o zdravem načinu življenja zaposlenih, pa lahko preberete v okvirčku.

Lahko rečemo, da so rezultati spodbudni. Verjetno se kažejo rezultati številnih akcij za zdrav življenjski slog v podjetju, pa tudi izven njega.

Na koncu smo vsem anketirancem dali možnost, da vodstvu podjetja zastavijo vprašanje. Teh se je nabralo precej. Združili smo jih po področjih in nanje v na-

daljevanju odgovarjajo direktor in prokuristi.

Rezultati merjenja organizacijske klime v strokovnih službah so na voljo na portalu OVQ.

Že sedaj vas vabimo, da se vsi, ki boste izbrani v letošnji vzorec merjenja organizacijske klime, vabilu odzovete. S tem lahko prispevate svoj delež h kvalitetnemu delovnemu okolju in k do-

brim odnosom.

Vsem, ki ste sodelovali v anketi lani, pa se iskreno zahvaljujemo. Vodstvo namreč rezultate obravnava in sprejme aktivnosti za izboljšanje na tistih področjih, ki se v raziskavi pokažejo kot manj dobra.

Božena Steiner,
vodja Razvoja kadrov

REKREIRAM SE:

- nič 2%
- 1 – 2-krat na teden 68%
- 3 – 4-krat na teden 25%
- 5-krat ali več 5%

KADIM:

- da 30%
- ne 70%

PREHRANJUJEM SE ZDRAVO:

- vedno 14%
- poskušam se 81%
- ne pazim 5%

UŽIVAM ALKOHOL:

- 1-krat tedensko 65%
- 2 – 3-krat tedensko 17%
- več kot 4-krat tedensko 2%
- nič 15%

Na kakšen način bi zmanjšali število nezgod pri delu?

Mag. Marjan Kolenc: »Možnost, da so anketiranci lahko zapisali svoje mnenje ob tem vprašanju, ocenjujem kot pozitivno, vendar pa z odgovori nismo najbolj zadovoljni, ker nismo dobili niti enega konkretnega predloga, kako, s kakšnimi ukrepi zmanjšati število nezgod.

Večinoma anketiranci ponujajo rešitve, kot jih propagira tudi vodstvo – to so, na primer, upoštevanje navodil za delo, predpisov o varnosti, skrb za lastno varnost, večja zbranost pri delu. Mnogi odgovori opozarjajo na težavo, ne ponujajo pa rešitve, a pričakoval bi, da ljudje pri svojem delu opazijo, kaj spremeniti, da bi povečali varnost.

Takšen odziv lahko potrjuje tudi naše trditve, da smo pri posodobljanju tehnoloških postopkov storili že veliko in da je zdaj skrb za varno delo pri vsakem posamezniku! Zatorej za naprej in za podobne aktivnosti: kritike so dobrodošle, vendar ne vse povprek in vsaka kritika naj tudi nakaže rešitev, predlaga nekaj boljšega!« je za uvod povedal tehnični direktor.

Nihče naj ne hiti pri delu na račun varnosti!

Odgovore anketirancev je mogoče združiti v nekaj sklopov. En sklop odgovorov ima tale skupni imenovalec: »**hiti počasi**«, **bolj umirjen tempo dela, manjši pritisk vodij na delavce...**

Mag. Kolenc: »V celoti proces pridobivanja premoga ni v nobeni fazi podoben procesu v proizvodnji s tekočim trakom, ki narekuje tempo dela. Pri nas tempo dela ne sili v intenzivnost, še najmanj pa, da bi zaradi tempa dela trpela varnost. Nimam občut-

ka, da se prisiljuje ljudi v hitrejše delo na račun varnosti, a če bi se to dogajalo, bi to bila največja napaka vodij. Tudi naš sistem nagrajevanja ni neposredno odvisen od hitrosti opravljenega dela (norme).

Morda kdaj sodelavci delo opravijo hitreje ali »na horuk« zato, da lahko potem počijejo ali gredo prej proti izhodu, vendar so to izjeme. Če pa kdo ocenjuje, da mora na račun varnosti pri delu hitro delati, naj mi to pride povedati oziroma naj se tisti trenutek ustavi.

Moj argument k zanikanju teh trditev je tudi v tem, da v jami noben posameznik ne dela sam, ampak dela skupina. Zato se mi zdi tudi trditev o pritisku vodje na posameznika nerealna, kajti tempo in učinek dela sta odvisna od dela skupine.

Seveda pa je treba razumeti, da se z nekim tempom mora delati in da smo ljudje tudi različni pri hitrosti opravljanja dela, imamo različne stile življenja, navede. Težko pa je določiti, kaj je za koga optimalna hitrost dela!«

Poznavanje navodil za varno delo je zakon!

Drugi sklop predlogov anketirancev govori o potrebnem **izobraževanju, informiranju zaposlenih o varnosti pri delu**. Tehnični direktor meni, da imamo veliko različnih izobraževalnih oblik, morda pa premalo ugotavljamo učinke teh izobraževanj, torej koliko znanja so udeleženci odnesli in si ga zapomnili.

»En test je vsakoletno preverjanje znanja nadzorno-tehničnega osebja, letos smo uvedli kratke vprašalnike po vsakem izobraževanju za reševalce, kjer takoj preverimo

Marjan Kolenc: »Če kdo ocenjuje, da mora na račun varnosti pri delu hitro delati, naj se tisti trenutek ustavi.«

osvojeno znanje. Dogovorili smo se, da bo odslej nadzorno-tehnično osebje ustno preverjalo znanje sodelavcev na delovnem mestu. S tem bi radi spodbudili sodelavce, da se vprašajo, koliko resnično znajo delati svoje delo in poznajo nevarnosti pri njem. Več delamo tudi praktičnih preizkusov nameščanja samoreševalnih aparatov, umikov...«

Veliko anketirancev je zapisalo, da varnejše delo zagotavlja upoštevanje navodil za delo, predpisov o varstvu pri delu. Seveda tehnični direktor s tem povsem soglaša. »To področje pa je lahko problematično v primeru, ko nadzorno-tehnično osebje tolerira manjša odstopanja od navodil za delo ali pa so navodila presplošna, kajti za vsako fazo dela in okoliščino jih je težko zapisati. V takšnem primeru je pač treba upoštevati izkušnje in lastno

Takšno vprašanje je bilo zastavljeno anketirancem v lanski raziskavi organizacijske klime v Premogovniku Velenje. Domala vsi so nanj odgovorili, njihove odgovore pa so komentirali tehnični direktor, direktor za kadrovsko-splošno področje in direktor Premogovnika.

presojo o varnosti. Če se delavec v kakšni fazi dela ne počuti varno, potem takšnega dela naj ne opravlja. Skratka na prvem mestu je vedno varnost!»

Ali ima lastna varnost ceno?

Del zaposlenih tudi meni, da bi k zmanjšanju števila nezgod pripomogla **denarna stimulacija** za posameznike ali skupine, ki v določenem obdobju niso imeli nezgod. Kaj o tem meni mag. Kolenc?

»V sklopu projekta Ali delam dovolj varno imamo tudi podskupi-

lovnih razmerah; na primer, delovišč na pripravah, v črpališčih, na odkopih.«

Nadalje zaposleni tudi menijo, da bi k večji varnosti pri delu pripomoglo **večje sodelovanje med različnimi službami, boljša organizacija dela**.

Tehnični direktor iz poročil o nezgodah pri delu ugotavlja, da je pri 80 odstotkih vzrok človeški faktor, le pri 20 odstotkih pa organizacija dela in dodaja, da so pri montažah in demontažah odkopne opreme takšne faze dela, pri katerih sodeluje več iz-

ločil za komentar: »Vsak ponesrečenec, ki je sposoben pihati, mora ob nezgodi najprej opraviti alkotest. Za kar dolgo časa nazaj ne poznam primera, da bi bil kdo od ponesrečencev vinjen.

Soglašam pa s trditvijo, da nekateri delavci prihajajo na delo alkoholizirani ali »utrujeni« od pitja prejšnji dan. Alkoholiziranost je velika potencialna nevarnost za nezgodo, ne le tega delavca, ogroženi so tudi sodelavci.

Izvajamo občasne naključne in nenapovedane kontrole alkoholiziranosti z alkotestom in pri teh smo imeli pozitivne rezultate. Prav gotovo je to siva lisa in bi lahko izdelali sistem kontrol alkoholiziranosti in zaostrili ukrepe.«

En sklop predlogov za varno delo je tudi takle: **»...držati se predpisov o varstvu pri delu; bolj varno delo; vsi delavci bi morali biti bolj zbrani pri delu;** za varno delo v premogovniku je veliko storjenega, torej za zmanjšanje nezgod lahko največ stori vsak posameznik zase s pravilnim in varnim delom!«

Mag. Kolenc: »Pri analizi nezgod je zelo težko določiti razloge – tehnološke, organizacijske – ki bi kazali na enega krivca. Sporočilo projekta Ali delam dovolj varno je prav zavedanje, da delamo v nevarnem okolju, v težkih delovnih razmerah, da pa je za varno delo zelo poskrbljeno oziroma so ponujene možnosti, vsak delavec pa mora sam skrbeti za svojo varnost ter ne-ogrožanje sodelavcev.«

Najprej poiščimo vzroke pri sebi

V drugem delu ankete so imeli anketiranci možnost vodstvu podjetja postaviti vprašanje. Največ se jih je nanašalo na plače, s tehničnega področja pa so bila zastavljena tale in tehnični direktor je odgovarjal!

»Zakaj se pri izvajanju dela ne upoštevajo mnenja oziroma zahteve strojne službe glede izdelave prog?« (vprašanje se nanaša na dimenzije jamskih prog

no, ki se ukvarja s tem vprašanjem. Ugotovitev podskupine je, da je denarna stimulacija tvegana rešitev tega problema, če sploh kaj pripomore.

Podskupina se bolj nagiba k predlogu, da bi med vse zaposlene razdelili denar, ki ga prihranimo, ker imamo manj nezgod. Torej prihranke zaradi manjše bolniške, manj odškodnin in zastojev pri delu. Pri nagrajevanju pa predlagajo, da bi nagrade bile nematerialne, torej v obliki izletov, preventivnega oddiha...

Osnovna težava pri denarnem nagrajevanju za ne-nezgode in manjšo bolniško pa je postavitve kriterijev. Ne moremo namreč glede varnosti pri delu in potencialnih možnosti za nezgode primerjati med seboj skupin na različnih delovnih mestih, v različnih de-

vajalcev iz različnih služb na sorazmerno majhnem delovišču, ki posredno ali neposredno vplivajo na delo drug drugega. Soglašal je, da pri tem lahko nastanejo težave, vendar menil, da ne takšne, ki bi vplivale na (ne)varnejše delo. Vsak delavec mora svoje delo opraviti v skladu z navodili in predpisi o varnem delu, ne glede na te okoliščine. »Dokaz, da postavljamo realne plane montaž so velikokrat opravljena dela pred rokom, če, seveda, vse poteka normalno.«

K varnemu delu pomaga trezna glava!

Med zapisanimi predlogi sta sicer le dva, ki med vzroki za nezgode omenjata tudi **alkohol**, vendar se je tehnični direktor od-

glede na montirano strojno mehanizacijo)

Mag. Kolenc: »Dejstvo je, da tisti, ki so zadolženi za izdelavo jamskih prostorov, drugače gledajo na ta problem kot tisti, ki v teh prostorih delajo, montirajo opremo. Za izdelovanje večjih prostorov – vedno so namreč premajhni, nikoli preveliki – so potrebni zelo zahtevni podporni ukrepi, ki izdelovanje jamskih prostorov bistveno podražijo. Zato vedno iščemo optimalno rešitev med velikostjo jamskih prostorov in opremo, ki bo v njih montirana, in v tem smislu je ta problem treba razumeti in ravnati.«

»Zakaj nočemo razumeti bistva nezgod, ampak nastavimo projekte, delovne skupine, ki ne rešujejo problematike?«

Mag. Kolenc: »Dobro bi bilo, da bi ta sodelavec napisal, kaj je zanj bistvo nezgod. To je namreč za vsakega posameznika nekaj drugega: za nekoga so preozki delovni prostori, kot sem omenil pri prejšnjem odgovoru, drugemu ne ustrezajo delovni pripomočki, tretji bo našel kaj svojega.

Ljudje smo različni, v naši naravi pa je tudi, da krivdo iščemo pri drugih, ne pri sebi. Tisti, ki se veliko ukvarjamo z zagotavljanjem varnosti pri delu in analizami nezgod, pa ugotavljamo še, da nekateri »iščejo« nezgode tudi zaradi odškodnin.

Zatorej, če kdo pozna bistvo nezgod, naj ga sporoči, kajti v celotnem naboru komentarjev za varnejše delo ni niti enega konkretnega predloga za rešitev problema.«

»Zakaj ustanovljamo toliko hčerinskih podjetij, zakaj nas tako veliko preusmerjajo drugam?«

Mag. Kolenc: »Pri premeščanjih iz jame gre zgolj za drugačno organizacijsko strukturo, delodajalec in delovno mesto pa za delavca ostaneta enaka. Treba je razumeti, da Premogovnik s temi premeščanji išče najcenejše, najlažje učinke, ki nimajo negativnega vpliva na zaposlene. Proces pridobivanja premoga pač preneše le določeno število zaposlenih,

brez teh ukrepov pa bi izgubili vsi zaposleni, ne le nekateri.«

»Kako boste poskrbeli za inženirje, ki še vedno opravljajo fizična dela v jami?«

Mag. Kolenc: »Ko so v ŠCV odprli višješolski program za inženirja rudarstva in geotehnologije, je Premogovnik v prvem letu vključil v izobraževanje tiste sodelavce, ki so zasedali delovna mesta, na katerih je potrebna takšna izobrazba.

Razpisa druge generacije teh študentov pa nismo podprli, ker smo se že zavedali, da se bo pojavil problem ustrezne zaposlitve diplomantov. Zato sedaj precej inženirjev dela na delovnih mestih kopača.

Na drugi strani pa imamo zaradi upokojevanja velike težave pri iskanju kvalitetnih kadrov za zaposlitev izpraznjenih delovnih mest nadzornikov, skupinovodij. Za ta mesta, ki so v hierarhiji bistveno bolj ovrednotena, a hkrati zelo odgovorna, pa se tudi sodelavci, ki so dokončali omenjeni študij, ne potegujejo. Možnosti za napredovanje v Strokovne službe pa imajo zagotovo tisti, ki imajo tudi tovrstne izkušnje. Avtomatizma pri napredovanju zgolj zaradi dosežene višje izobrazbe pri veliki konkurenci kadrov namreč ne more biti. Kvečjemu bo selekcija še večja.«

»Zakaj je takšna razlika med plačami Proizvodnje in Priprav, saj je na pripravah prav tako nevarno delo?«

Mag. Kolenc: »V zadnjem obdobju smo imeli o tej zadevi veliko pogovorov in ugotavljali, da je pri razmejevanju teh dveh delovišč večji poudarek na teži delovnih opravil kot pa varnosti. Nevarnost delovnega mesta ni bila odločilni dejavnik, zaradi katerega smo se pred časom odločili za dvig akorda za 10 točk; osnova so bile bistveno drugačne delovne razmere na odkopih kot na pripravah, to so preprih, prah, hrup, koncentracije plinov, ter tempo dela, ki ga pogojujejo odkopni stroji.«

»Kako zmanjšati preprih v jami?«

Mag. Kolenc: »Za zagotavljanje ugodnih klimatskih razmer v jami moramo skozi voditi sveži zrak. Zaradi večjih hitrosti zraka prihaja do prepriha, tako zračenje kot preprišnost pa sta v skladu z zakonskimi normami. Bistvenega izboljšanja ni mogoče narediti, delavce opozarjamo na uporabo zaščitnih sredstev, poskušamo pa težave zmanjševati z ustrezno delovno temperaturo zraka (ta naj bi bila ob ustreznih vlažnosti, temperaturi in hitrosti zraka med 18 in 27°C). S tem smo letos imeli precej težav v SZ predelu jame Preloge, ki smo ga zračili skozi zračilni jašek Šoštanj, ta sveži zrak pa je bil premalo ogret.«

»Zakaj delavcem v jamskih prostorih pada ugled proti ostalim?«

Mag. Kolenc: »Ne vem, kje so podlage za takšno vprašanje. Morda v razmišljanju, da se vodi, tudi jaz kot tehnični direktor, bistveno več, kot smo se v preteklosti, ukvarjamo z »zunanjim« delom in se manj posvečamo jami. Moj odgovor je, da je področje prestrukturiranja Premogovnika obsežno, zahtevno in pomembno in terja veliko časa in energije.

Menim pa tudi, da ni metra, ki bi izmeril, kakšen ugled so rudarji uživali včasih in kakšnega uživali danes. Največji ugled, ki ga lahko ima kakšen poklic, pa mu dajejo njegovi predstavniki s svojim delom, z dejanji.

Ob tem pa prav gotovo ni nikogar med našimi sodelavci, ki se ne bi zavedal, da smo vsi zaposleni plačani od premoga, ki ga pridobijo rudarji.«

KDO JE ZADOVOLJEN S PLAČO?

Med odprtimi vprašanji za vodstvo podjetja se jih je največ nanašalo na plače, sistem nagrajevanja.

»Povsem razumljivo je, da ljudje postavijo to vprašanje,« je naj-

Janko Lukner: »Prav gotovo si vsi želimo, da bi se plače hitreje povečevale in bi lažje sledile vsem stroškom, ki jih imamo kot porabniki.«

prej dejal **Janko Lukner**, direktor za kadrovsko-splošno področje. »Prav gotovo si vsi želimo, da bi se plače hitreje povečevale in bi lažje sledile vsem stroškom, ki jih imamo kot porabniki.

Na drugi strani pa moramo vedeti, da mora vodstvo podjetja na plače gledati kot na strošek, in v našem primeru je ta strošek zelo velik. V Premogovniku znaša nekaj nad 50 odstotkov, če pa upoštevamo, da del stroškov storitev do HTZ IP vsebuje tudi plače, je strošek dela v celoti prek 70 odstotkov.

V dolgoročni pogodbi smo se zavezali, da bomo v desetih letih stroške proizvodnje zmanjšali za 15 odstotkov in isti cilj smo zapisali tudi v razvojni načrt. Več kot na dlani je, da je doseganje tega cilja treba jasno opredeliti tudi skozi stroške dela.

Drugi vidik plačne politike pa je ta, da se z nivoja podjetja gledajo povprečja. Naše povprečne plače so v zadnjih letih naraščale, tako nominalno kot realno. Za letos smo s sindikatom dogovorjeni, da bi naj povprečna plača narasla najmanj za 4,5 odstotka in ob ocenjeni inflaciji okoli 3 odstot-

ke to pomeni, da bodo naše plače zrastle.

V razvojni načrt smo zapisali, da bomo poskušali ujeti sredino med povečevanjem produktivnosti in rastjo plač, to pomeni, da bodisi zmanjšamo število zaposlenih bodisi omejimo plače. Glede stroška plač smo v razvojni načrt zapisali tudi, da se bo ta v prihodnjih letih zmanjševal, in sicer na tak način, da bomo število zaposlenih letno zmanjševali za 4 odstotke, plače pa naj bi letno naraščale za 2,5 odstotka. To je okvir, konkretno pa se bomo dogovarjali v letnih načrtih in s sindikatom.

Pri pogajanjih o plačah ocenjujem vlogo sindikata kot zelo pomembno, tega se šele učimo, zato je pomembno, da o tem, kako bodo plače rasle, vsako leto dosežemo dogovor. To nam je do sedaj vsako leto uspevalo, verjamem pa, da so pričakovanja sindikata večja, kot je izplen, rezultat pa je kompromis, zadovoljiv za obe strani,« je sklop vprašanj o plačah pojasnil Lukner.

Med vprašanji se jih je nekaj nanašalo tudi na jamski dodatek. To je tematika, ki sedaj ni več aktualna, kajti konec lanskega leta je bila urejena. **Glede sistemov nagrajevanja pa je Lukner dejal:** »V podjetju imamo nekaj sistemov nagrajevanja, od bonusov oziroma popularno imenovanih zelenih grup do skupinskih in individualnih akordov. Sistemi torej obstajajo, koliko jih uporabljajo, pa je odvisno od vodij.

Vodstvo si želi, da bi bilo stimulativenega nagrajevanja več, da bi bili torej bolje nagrajeni delavci, ki več prispevajo, so boljši. Teoretično je mogoče razporediti tudi 20 odstotkov plače za stimulativeno nagrajevanje, praktično pa so za zanj od celotne mase za plače uporabljeni le 2-3 odstotki.

V Strokovnih službah bomo pripravili temeljito analizo tega področja in v septembru nameravamo sprožiti širšo javno razpravo, v kateri bi morali najti načine za izboljšanje sistema nagrajevanja.«

Pa še odgovori Janka Luknerja

na nekaj konkretnih vprašanj!

»Zakaj podjetje finančno ne pomaga delavcem, ki imajo željo po dodatnem izobraževanju?«

Lukner: »V vodstvu želimo in delamo v tej smeri, da bi bili načini dodeljevanja različnih bonitet čim bolj transparentni. Na primer, razpisi so javni, javni naj bodo tudi načini izbire in podatki o izboru.

Na področju izobraževanja je prišlo do spremembe. Če smo pred nekaj leti podpirali vsako izobraževanje sodelavcev, smo sedaj bolj izbirčni, kajti podpiramo izobraževanje, ki je v skladu s kadrovskimi plani. Večji problem pri tem je štipendiranje sodelavcev, ki so se vpisali v višjo šolo za rudarstvo in geotehnologijo v Velenju. Eno generacijo študentov smo štipendirali, večjih potreb pa ni.«

»Zakaj se ne upoštevajo logična ekonomska načela: dosežen plan, prodan izdelek – 13 plača?«

Lukner: »Vsa izplačila, torej božičnica, nagrade ob 3. juliju..., so sestavni del ene mase plač. Torej ne gre za dodatni denar. Koliko od te mase plač bomo razdelili za plače med letom in koliko za dodatne nagrade, pa je stvar dogovora. Dejstvo je, da je bilo v zadnjih letih tudi v našem podjetju omogočeno plačilo nagrad, ker smo bili uspešni, sicer pa ves denar zajemamo iz ene vreče.«

»Kaj je z delnicami?«

Lukner: »Premogovnik Velenje je v dogovoru s HSE na nekoliko poseben način rešil delnice, ki smo jih dobili zaposleni v zvezi z neizplačanimi plačami. Delnice, ki smo jih nekateri zaposleni vložili v procesu lastninjenja v obliki certifikatov, pa bodo vnovčljive takrat, ko bomo zanje našli kupca. Torej, ko bodo kotirale na borzi.«

»Ali boste poskrbeli za boljše komuniciranje na vseh nivojih in za boljše odnose med delavci in nadrejenimi?«

Lukner: »Odgovor je le eden: izobraževanje, pravo kadrovanje vodij. Preprostega recepta ni, izboljšanje komuniciranja je pro-

ces, veliko je treba delati z vodji na vseh nivojih, jih izobraževati in jim predstaviti njihovo vlogo, ki ni le v doseganju načrtovanih nalog, temveč tudi v informiranju sodelavcev. Zato v izobraževanja vključujemo tako imenovane mehke teme o komuniciranju, odnosu do sodelavcev...

Na drugi strani tudi ugotavljamo, da vodje pogosto prenesejo dobre informacije, slabih pa ne!«

Na predlog več anketirancev, da bi število nesreč in bolniških odsotnosti lahko zmanjšali s stimulacijo tistih, ki nimajo nesreč in bolniških izostankov, pa je Lukner dejal: »Ta razprava vedno znova pride na plan, gre pa za zelo kompleksno problematiko. Predvideti je treba vse posledice. Da bi zaradi denarne stimulacije hodili na delo bolni ljudje, prav gotovo ni dobra rešitev.

Glede stimuliranja izostanka nezgod je treba natančno določiti kriterije. Jama je specifično, zahtevno in nevarno delovno okolje, kjer objektivno prihaja do nezgod.

Zaradi zahtevnosti tematike menim, da bi morali najti nedenarne oblike nagrajevanja oziroma stimuliranja zaposlenih, ki ne obolevajo oziroma imajo manj nezgod. Morda dodatna izobraževanja, ogledi, ekskurzije, pač v smislu vzgajanja zaposlenih, da je varno delo vrednota.«

PREPREČIMO NEZGODE!

Direktor **dr. Evgen Dervarič** je v komentarju na predloge anketirancev o zmanjševanju števila nezgod pri delu poudaril odločilni vpliv varnosti na uspešnost poslovanja in doseganja strateških ciljev.

Dr. Dervarič: »V podjetju še vedno sledimo štiri strateške cilje. Prvi se nanaša na racionalizacijo pridobivanja premoga, o čemer je veliko zapisanega tudi v razvojnem načrtu 2005-14, drugi pa na varnost in humanizacijo delovnih procesov in trdim, da je var-

nost predpogoj za uspešno poslovanje družbe. Zadovoljen sem, da je število nezgod vsako leto manjše, da se znižuje odstotek bolniške odsotnosti, seveda pa si želimo, da bi ti trendi šli še bolj navzdol.

Najpomembnejša pri varnosti je preventiva, to so postopki, s katerimi nesrečne dogodke preprečujemo. Pri tem gre za spoštovanje vseh varnostnih navodil, ki jih imamo pri nas veliko, za razmišljanje posameznika in skupin o varnih načinih dela, opozarjanje, nenehno izobraževanje... Teh aktivnosti je v podjetju veliko, veliko pozornost pa jim bomo posvečali tudi v prihodnje.

Zelo pomemben je tudi naš tretji strateški cilj, ki se nanaša na ekologijo. Želimo si, da bi naše okolje po zaključku rudarjenja izgledalo drugače kot rudarska okolja, ki so jih pustili ponekod v Evropi po zaprtju premogovnikov.

Prestrukturiranje in odpiranje novih delovnih mest pa je strateški cilj, ki zadeva tudi vse druge in na vseh področjih moramo najti nova delovna mesta. Ta so lahko v poslovnem sistemu ali izven njega, kajti pomembno je, da postopno zniževanje števila zaposlenih v Premogovniku Velenje ne zmanjšuje števila delovnih mest v Šaleški dolini.«

Na nekatera odprta vprašanja pa je direktor odgovoril takole!

»Zakaj današnje vodstvo daje vse večjo pozornost tržnemu obnašanju do ljudi?«

Dr. Dervarič: »Tržno obnašanje je neobhodno potrebno pri prestrukturiranju podjetja in poslovnega sistema. Drugače se danes poslovati ne da. To je bil do nedavnega v Premogovniku Velenje manj znan termin, bomo pa morali v prihodnje slediti tržnim zakonitostim. Nekatero naše povezane družbe že dokazujejo, da se znajo obnašati na trgu in so uspešne.«

»Kakšne so možnosti, da se Premogovnik zapre čez 10 let? Kakšna je prihodnost delavcev Premogovnika?«

Dr. Dervarič: »Na prvo vprašanje

Dr. Evgen Dervarič: »Naša prihodnost je dobro opredeljena v razvojnem načrtu, podpisano imamo dolgoročno pogodbo za prihodnjih 10 let.«

je odgovor: nobene. Naša prihodnost je dobro opredeljena v razvojnem načrtu, podpisano imamo dolgoročno pogodbo za prihodnjih 10 let. Načrtujemo, da bomo izkopal ves premog v velenjskem odkopnem polju, za šoštanjski del pa bomo iskali nove tehnologije pridobivanja premoga.«

»Ali boste poskrbeli za boljše komuniciranje na vseh nivojih in za boljše odnose med delavci in nadrejenimi?«

Dr. Dervarič: »Komuniciranje med zaposlenimi je zelo pomembno. Na voljo imamo veliko orodij za komuniciranje – časopis, display, interni radio in še veliko drugega, najpomembnejša pa je osebna komunikacija.

Če ne vem, vprašam, dobim pojasnilo. Pri osebni komunikaciji je velikokrat dovolj že pogovor, primerna beseda, spodbuda. Temu se nihče ne sme izogibati.

Sistematično informiranje zaposlenih s strani vodij šepa. Ko dobijo informacijo, je ne prenesejo naprej, posebej če je neprijetna. Navaditi se je treba, da je vse pomembne informacije za zaposlene treba prenašati z nivoja na nivo.«

Diana Janežič

INFO-PUD@

V začetku julija bo odprta informacijska točka, ki smo ji dali ime Info-pud@.

To je prijetno opremljen prostor s štirimi računalniki in ostalimi pripomočki, ki ponujajo posamezniku nove ter zanimivejše poti pridobivanja znanja in informacij. Zaradi svoje široke uporabnosti je to že pravi zametek središča za samostojno učenje. Info-pud@, ki jo najdete v hodniku z nadzorniškimi garderobami, je namenjena vsem zaposlenim Premogovnika Velenje, ki na delovnem mestu nimajo dostopa do računalnika. Tako lahko vsak zaposlen v Premogovniku Velenje pride do potrebnih informacij prek računalnika ali ostalih virov informacij, ki so na voljo v Info-pudi.

Prek računalnikov bo možno do-

stopati do intraneta, kjer so na voljo vse aktualne informacije iz Premogovnika Velenje. Med dru-

gim so takoj dostopni dokumenti iz portala OVQ (sistemski dokumenti, navodila za delo, interni pravilniki, službeni naloge, itd...). Za športne navdušence pa se tudi vedno najdejo zanimive aktivnosti na intranetnih straneh športnega društva.

To je pa le nekaj iz bogate ponudbe informacij na intranetu Premogovnika Velenje. Poleg tega so na računalnikih v Info-pudi na voljo programi MS Office, kot so Word, Excell, PowerPoint in drugi. V pomoč pri delu s programi vam bodo tudi gradiva za učenje programov. Dostopne bodo tudi zgoščenke z gradivom za preverjanje znanja in zgoščenke za sa-

močenje različnih vsebin. Poleg vsega tega pa so na voljo tudi časopisi in druge publikacije. Dokumente in informacije bo možno tudi natisniti.

Info-pud@ bo poleti odprta od 13. do 15. ure. Odpiralni čas lahko kasneje tudi prilagodimo glede na potrebe in želje uporabnikov.

Vedno vam bo v Info-pudi na voljo svetovalec, ki vam bo pomagal pri odpravljanju težav pri delu z računalniki, iskanju želenih informacij, ustreznih izobraževalnih programov ter izbiri ustreznih gradiv.

Info-puda ima tudi svoja pravila za uporabo. Vsak uporabnik se bo ob prijavi izkazal z delavsko izkaznico in se podpisal v knjigo uporabnikov. Pogovor in poslušanje multimedijskih vsebin bo treba prilagoditi tako, da ne bo moteče za druge uporabnike. Pripomočkov ne bo dovoljeno odnašati domov in jih bo treba po uporabi pustiti v Info-pudi.

Vsi ste lepo vabljeni, da obiščete Info-pudo, kjer vas čaka mnogo zanimivih znanj in informacij.

Katja Rak

INFO-PUD@

KAJ?

Info-pud@ je informacijska točka s štirimi računalniki ter ostalimi pripomočki za pridobivanje znanja in informacij.

Ponuja vam:

- Intranet
- Programe MS Office (word, Excell, PowerPoint,...)
- Zgoščenke z gradivom za preverjanje znanja
- Časopise
- Gradiva za učenje računalniških programov

KJE?

Info-pud@ se nahaja pri nadzorniških garderobah.

KDAJ?

Odpiralni čas je od ponedeljka do petka od 13. do 15. ure.

KOMU?

Info-pud@ je namenjena vsem zaposlenim Premogovnika Velenje, ki na delovnem mestu nimajo dostopa do računalnika.

KAKO?

Vedno vam bo v Info-pudi na voljo svetovalec, ki vam bo pomagal pri odpravljanju težav pri delu z računalniki, pri iskanju želenih informacij, iskanju ustreznih izobraževalnih programov ter izbiri ustreznih gradiv.

Premogovnik bo še zaposloval

Savinjsko-šaleška regija beleži nadpovprečno število brezposelnih, napovedano je manjše zaposlovanje, kritične so kategorije mladih in starejših, kriza je v proizvodnji bele tehnike, tekstila, usnjarsko-predelovalni, čevljarški industriji...

Srečanje je bilo namenjeno izmenjavi podatkov o trendih in načrtih na področju zaposlovanja, Srđan Arzenšek (levo) pa je bil zadovoljen s podatkom, da bo Premogovnik Velenje zaposloval in ne odpuščal.

To so glavni poudarki direktorja Območne enote Zavoda za zaposlovanje Slovenije Velenje Srđana Arzenška, ki je z ekipo svojih strokovnih sodelavcev 7. junija obiskal Premogovnik Velenje. Sprejel ga je direktor za kadrovsko-splošno področje Janko Lukner s svojimi sodelavci, srečanje pa je bilo namenjeno izmenjavi podatkov o trendih in načrtih na področju zaposlovanja.

»Velenjska enota zavoda pokriva zelo široko območje in je v Sloveniji največja. Da bi bilo naše delo učinkovitejše in da bi poznali tokove zaposlovanja, želimo z obiski pri posameznih večjih delodajalcih spoznati njihovo delovno okolje, potrebe, načrte glede kadrov,« je povedal Arzenšek.

Nanizal je nekaj statističnih podatkov! Brezposelnost je na območju Velenja in Mozirja v prvih petih mesecih tega leta porasla za 3,1 odstotka. Slovensko povprečje je 10,2 odstotka, v Velenju beležimo 11-odstotno brezposelnost in trende njene rasti. Na Koroškem, kjer je bilo dolga leta kritično stanje, pa se trendi obračajo v pozitivno smer in se je

lani brezposelnost zmanjšala za 2 odstotka.

Janko Lukner je predstavil poslovni sistem, strateške cilje Premogovnika Velenje in razvojni načrt do leta 2014. V slednjem je predvideno postopno zmanjševanje števila zaposlenih, in sicer v 10 letih za okoli 1000 zaposlenih, a hkrati naj bi zaposlili tudi 700 novih delavcev.

»Zaposlovali bomo skoraj izključno za potrebe procesa pridobivanja premoga, in sicer vsako leto okoli 70 novih delavcev, večina naših študentov.

Potrebne kadre si večinoma zagotavljamo skozi izobraževalne procese v Šolskem centru Velenje in zelo načrtno skrbimo za promocijo tehničnih poklicev s stiki z osnovnimi šolami. Na leto razpišemo 60 kadrovskih štipendij.

Na drugi strani pa je naša želja, da bi v 10 letih ustvarili okoli 500 novih delovnih mest izven osnovne dejavnosti Premogovnika Velenje.

Ta cilj bo težje doseči, nameravamo pa za njegovo doseganje iz sredstev od prodaje stanovanj, garaž in poslovnih prostorov ob-

likovati poseben sklad.

Torej v Premogovniku Velenje in poslovnem sistemu ustvarjanje novih delovnih mest ni le floskula, ampak konkretni načrti, podprti s sredstvi,« je poudaril Lukner.

Predstavil je tudi invalidsko podjetje HTZ in sodelovanje med materjo in hčerjo na kadrovskem področju.

Zaskrbljenost predstavnikov Zavoda za zaposlovanje, da bi se v prihodnjih letih na njihovih seznamih brezposelnih znašli tudi delavci Premogovnika, je omilil še vodja kadrovsko-socialne službe Franc Novak, ki je povedal, da imamo v Premogovniku izdelane dolgoročne analize o potrebah po kadrih in njihovih odhodih. »Na zaposlitev pri nas čaka še okoli 30 študentov in ugotavljamo, da nam bo zmanjkalo »zalog« potrebnega kadra.

Torej ga bo morda treba priskrbeti tudi z vaših seznamov ne-kvalificiranih in nezaposlenih delavcev ter poskrbeti za dokvalifikacije.«

Diana Janežič

Nova organiziranost, novi projekti

V okviru srednjeročnega programa razvoja HTZ z vidika optimiranja organiziranosti in večanja poslovne učinkovitosti je podjetje v letošnjem letu doživelo reorganizacijo. S 1. aprilom je tako zaživel tudi novo oblikovan profitni center PCESTO, ki ga vodi Marija Zabukovnik.

Nov profitni center je prevzel ime po prejšnji organizacijski obliki, ki jo je vodil Ivo Kac. S tem imenom smo v preteklem obdobju namreč že dosegli uveljavitev blagovne znamke za elektro storitve, to pa sedaj nadgrajujemo še s strojnimi storitvami. V enotnem PC smo tako povezali dve dejavnosti:

- strojno vzdrževanje in energetiko iz PC SIPO in
- elektro vzdrževanje in montažo iz bivšega PC ESTO.

Skupno je v novo oblikovanem PC sedaj zaposlenih 55 delavcev. Zavedamo se, da je trg neizprosno, zato na njem preživijo le tisti, ki se uspejo prilagajati hitrim spremembam in znajo s kvaliteto dela zagotoviti zadovoljstvo naročnika. Povezave s kupci, razumevanje njihovih potreb in dobro usposobljen kader omogočajo dosegati zastavljene cilje.

Naš glavni naročnik je danes še vedno poslovni sistem Premogovnik Velenje. Zato želimo v prihodnjem obdobju predvsem dvigniti nivo dela na preventivnem vzdrževanju in okrepiti medsebojne odnose z našimi naročniki.

Poseben poudarek dajemo v zadnjem času izvajanju del na energetskih projektih, kjer smo si z dolgoletnim delom v poslovnem sistemu pridobili bogate izkuš-

nje. Pri večjih projektih zato želimo vključevati tudi strokovnjake iz poslovnega sistema, ki imajo veliko izkušenj in znanja, sodelovanje pa je omogočeno s pogodbo o poslovno-tehničnem sodelovanju med obema družbama.

Da je lahko to sodelovanje uspešno, potrjuje kar nekaj skupnih projektov, med njimi tudi izvajanje del na HE Boštanj in TE Brestanica. Zato vidimo priložnost za naše nadaljnje delo pri izgradnji verige Savskih elektrarn in povezovanjem s HSE.

Poleg rednega vzdrževanja izvajamo v tem času kar nekaj večjih projektov:

- betonarna RGP, (na fotografiji levo)
- HE Boštanj (LOT EA in LOT VN),
- sodelovanje pri projektu podjetja PLP za postavitve krojilno-lupilne linije,
- servis GEHO črpalk,
- obnova prostorov bivših učnih delavnic,
- izdelava elaborata in ocene tveganja za bencinske servise Petrol,
- razvojni projekt Inženiring elektrostrojnih instalacij.

S temi projekti tudi dosegamo zastavljene cilje poslovnega načrta, to je oblikovanje novih programov, ki nam bodo prinašali večjo dodano vrednost, predvsem

na področjih, kjer je potrebno dodatno znanje in usposobljenost (zahtevnejši tehnološki projekti, montaža SN naprav in opreme, Ex področje).

Konec junija pričnemo z montažo GIS, ki je prvi izmed novih programov. V juniju je tako naš sodelavec sodeloval pri tovarniškem prevzemu opreme skupaj s predstavnikom HSE in ABB, ki je nosilec posla za izvedbo LOT VN. (na fotografiji zgoraj)

V PC smo začeli uvajati tudi projekt 20 ključev. Postavili smo si cilje in določili kazalce, ki jih bomo spremljali. Organizirali smo štiri delovne skupine, ki se redno sestajajo. To je priložnost, da so vsi zaposleni redno informirani o dogajanju v PC.

Korak naprej smo naredili tudi pri inovacijski dejavnosti, saj smo v zadnjih treh mesecih prijavi kar 17 koristnih predlogov, predvsem na izboljšavah procesa dela in varnosti zaposlenih. To je dokaz, da si zaposleni želijo sprememb, hkrati pa to krepi njihovo motivacijo, predvsem pa omogoča izrabo intelektualnega potenciala vseh zaposlenih. Tak način dela omogoča najučinkovitejše dajanje predlogov in je osnova za uvajanje procesa stalnih izboljšav v podjetje.

Marija Zabukovnik

Sprejeli so 6.000 obiskovalcev

Slednji so v zadnjih nekaj mesecih, ki so bili glavna sezona šolskih ekskurzij, v okviru projekta Okoljski promocijsko izobraževalni center sprejeli več kot 6.000 obiskovalcev. Predstavili so jim značilnosti Šaleške doline, predvsem, seveda, okoljevarstvena prizadevanja in uspehe.

Za nekaj udeležencev so pripravili tudi zanimive laboratorijske vaje in celodnevne ekskurzije. Večina obiskovalcev si je ob okoljskem izobraževalnem programu ogledala še Muzej premogovništva Slovenije, s katerim ERICo že vsa leta dobro sodeluje.

V maju so raziskovalci inštituta skupaj z Medobčinsko zvezo prijateljev mladine Velenje pripravili zaključek dveh okoljskih izobraževalnih projektov, ki imata v Šaleški dolini že zelo lepo tradicijo. Naslova Varujmo in ohranimo Šaleško dolino ter Odpadek naj ne bo samo odpadek sta dobro znana vsem učiteljem predmetnega pouka in vsaj desetim generacijam učencev, ki so že sodelovali v obeh projektih.

Letos so bili v projekt Varujmo in ohranimo Šaleško dolino vključeni osmošolci devetletnih osnovnih šol iz Velenja, Šoštanja in Šmartnega ob Paki, ki so se jeseni ob predavanju in terenskem delu natančno seznanili s premogovništvom in proizvodnjo električne energije v naši dolini, z njenimi posledicami in varovanjem okolja, svojo ustvarjalnost pa so pokazali, ko so pripravili plakate na temo Prostor med Velenjskim in Družmirskim jezerom v prihodnosti.

Eno leto mlajši učenci so se v pomladanskem času učili pravilnega ravnanja z odpadki. Da so o tem, kako lahko na dovolj enostaven način precej zmanjšamo obremenjevanje okolja, veliko razmišljali, so dokazali s svojimi izdelki iz odpadnih pločevink. Odrasli smo

se lahko na razstavi v avli Mestne občine Velenje še enkrat prepričali, da mladostna domišljija nima meja.

Ob zaključku obeh projektov sta izšli tudi predstavitveni zgibaniki, sklepno dejanje okoljskega izobraževanja učencev sedmih in osmih razredov iz Šaleške doline v tem šolskem letu pa je bil nagradni izlet.

Med sodelujočimi učenci sta posebni komisiji namreč izbrali tiste, ki so pripravili najboljše izdelke in ti so si v začetku junija za primerjavo z domačim okoljem lahko ogledali turistični rudnik v Mežici, ob povratku pa so se ustavili še v galeriji znanega slovenjgraškega medicarja in svečarja.

V maju in juniju si je precej vrtečevskih in šolskih skupin ogledalo razstavo metuljev, ki so jo raziskovalci ERICa pripravili ob letošnjem dnevu Zemlje. Vsem najavljenim skupinam so poleg strokovnega vodstva po razstavi omogočili še prikaz dela in raziskovanja v biološkem laboratoriju.

V ERICu bodo z izobraževanjem mladih nadaljevali tudi v času poletnih počitnic. Pripravili bo-

do že 17. raziskovalni tabor v Šaleški dolini, ki pa se bo od prejšnjih verjetno nekoliko razlikoval. Zadnja leta je bil glavni pokrovitelj tabora vedno Zavod RS za zaposlovanje, zaradi česar je bil tabor v pretežni meri namenjen »njihovim« študentom Zoisovega sklada.

Tokrat zaradi rebalansa proračuna in prerazporeditve sredstev zavodovega razpisa morda sploh ne bo, a v ERICu so se kljub temu odločili, da s tradicijo poletnih raziskovalnih taborov za mlade nadaljujejo. Tako bo tabor morda številčno nekoliko manjši, vsekakor pa zato nič manj zanimiv, poučen in zabaven. Pripredili ga bodo v Plešivcu pri Velenju, kjer si bodo delovne in bivalne prostore uredili v podružnični osnovni šoli in gostišču Vovk. Nobenega dvoma ni: tabor bo in gotovo bo uspešen, kot so bili vsi dosedanjni! Zainteresirani dijaki se lahko prijavijo in dobijo več informacij na elektronskem naslovu vodje tabora: klemen.kotnik@erico.si.

Pa lepo poletje vsem bralcem Rudarja!

Mojca Ževart

Konec šolskega leta je tu in vsi se veselimo počitnic ali dopusta. Čeprav inštitut ERICo ni »prava« izobraževalna institucija, se v počitniškem času delovni ritem nekoliko spremeni tudi pri nas. Predvsem tistim, ki se ob delu še izobražujejo, in tistim, ki so zaposleni v našem oddelku za izobraževanje in trajnostni razvoj.

Čutim veliko spoštovanje do rudarskega poklica!

Letošnji slavnostni govornik na 45. skoku čez kožo bo minister za gospodarstvo mag. Andrej Vizjak. Rojen je bil v Brežicah in tam še vedno živi. Po končani gimnaziji se je odločil za študij na Fakulteti za elektrotehniko in računalništvo v Ljubljani, kjer je zaključil tudi podiplomski študij in dosegel naziv magister elektrotehnik.

Njegova prva zaposlitev je bila v tovarni Litostroj v Ljubljani. Nato je kot mladi raziskovalec delal na Institutu Jožef Stefan. Tam je sodeloval pri razvojno raziskovalnih projektih s področja računalniške avtomatizacije industrijskih procesov za potrebe tovarne celuloze in papirja Videm Krško.

Leta 1994 se je kot inšpektor za delo zaposlil na Inšpektoratu RS za delo v enoti Krško. V letu 2000 je bil državni sekretar za področje zaposlovanja na Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve Republike Slovenije. Leta 2002 je sodeloval tudi na lokalnih volitvah in bil izvoljen za župana Brežic.

Na novi delovni dolžnosti se je že spoznal tudi s Premogovnikom Velenje in med drugim ob obisku Muzeja premogovništva Slovenije okusil tudi njegovo delovno okolje. Kako nas pozna sicer?

Rudar: »Nova vlada je iz ministrstva za okolje, prostor in energijo slednjo prenesla nazaj v ministrstvo za gospodarstvo. Kako ocenjujete to potezo?«

Vizjak: »To potezo ocenjujem kot dobro, ker menim, da je tako dosežena uravnoteženost med gospodarstvom in gospodarsko izrabo mineralnih surovin tako z vidika potreb po njih kot glede na okoljski vidik ravnanja z njimi.

Če je na področju energetike katera koli od obeh panog – torej gospodarstvo ali okolje in prostor – preagresivna, je to slabo. Pretirana okoljska obremenitev energetike lahko zavira ekonomično porabo. Seveda pa sem tudi proti temu, da energetika črpa svoje vire ne oziraje se na okolje.

Na ministrstvu za gospodarstvo bomo veliko pozornosti posvečali prav tej uravnoteženosti.«

Mag. Andrej Vizjak: »Letos sem bil udeleženec skoka čez kožo študentov na Naravoslovno-tehnični fakulteti. Na sodčku sem moral povedati geslo in popiti vrček piva, torej sem kot gospodarski minister postal vaš častni član.«

Rudar: »Ena od najbolj aktualnih tem v energetiki je liberalizacija trga z električno energijo. S kakšnimi ukrepi, aktivnostmi se vlada tega loteva?«

Vizjak: »To je postopen proces. Že s prestrukturiranjem elektrogospodarstva stopamo v tej smeri. Na zadnjem srečanju v Bruslju je evropski komisar za energijo izpostavil liberalizacijo trgov

električne energije in zanesljivost oskrbe z električno energijo in energijo nasploh kot dve ključni nalogi prihodnjega srednjeročnega obdobja.

Slovenska liberalizacija je zelo kompatibilen proces s prizadevanji v EU, zagotovo pa vodi prestrukturiranje tudi k racionalnejši proizvodnji in večjemu premisleku pri vlaganjih v proizvodnjo. S tem se ekonomiki da poudarek

že pri pripravi projektov. Eden prvih načrtovanih posegov v tej smeri je vzpostavitev proizvodnje iz JEK kot samostojnega ponudnika na trgu električne energije. Temu bodo sledili tudi postopki privatizacije z dokapitalizacijami. Prve, ki naj bi se soočile s tem, so proizvodnje, ki dosegajo visoko proizvodno ceno, to pa naj bi zniževale z novimi naložbami v cenejšo proizvodnjo, večje izkoristke ter vlaganji domačih in tujih vlagateljev.«

Rudar: »Z naložbami v lastne zmogljivosti zmanjšujemo tudi energetska neodvisnost države, poleg tega so velika nihanja na trgu električne energije pri ponudbi in cenah!«

Vizjak: »V nove zmogljivosti moramo vlagati zaradi ključnega cilja Slovenije in EU, to je zanesljive in varne oskrbe z elektriko in pri tem se moramo opirati predvsem na lastne zmogljivosti.

K sreči se je pri nas začel nov investicijski ciklus, žal pa ga predolgo ni bilo in moramo nadoknaditi zamujeno. Pomembna se mi zdijo vlaganja v pridobivanje energije iz obnovljivih virov, zlasti iz vodnih virov. Zelo na mestu je projekt savskih elektrarn, ki pa mora biti ekonomsko obvladljiv. Pri tem je prišlo do nekaterih problemov, ker se je k projektu »prilepilo« precej zahtev lokalne skupnosti po infrastrukturi, kar je sicer razumljivo, je pa treba imeti pravo mero.

Imamo ambicije po izrabi energetskega potenciala srednje Save in Mure. Pomembni so tudi projekti posodabljanja, rekonstrukcij obstoječih objektov. Ti projekti tečejo sedaj na Dravi.

Zanimivo je posodabljanje in kombiniranje s plinom v TEŠ, treba pa bi bilo najti tudi kakšnega zasebnega investitorja, ki bi investicijo predvsem pospešil.

Glede JEK je treba probleme reševati postopno, najprej moramo rešiti problem odlaganja jedrskih odpadkov, nato se ukvarjati s potencialnim podaljšanjem življenjske dobe JE in v prihodnosti lahko odpremo tudi razpravo o tem,

kako bo z nadomeščanjem njene proizvodnje.

A za to je še dovolj časa!«

Rudar: »Kako ocenjujete delovanje HSE?«

Vizjak: »HSE je dober projekt, ki se je izkazal za uspešnega tudi po zaslugi sedanjega vodstva. Je konsolidiral proizvodnjo energije, dosegel reorganizacijo družb, ki ga sestavljajo, in omogočil tudi preživetje nekaterim nekonkurenčnim proizvajalcem električne energije.

V prihodnje bo soočen z izzivi, kako z novimi vlaganji in obvladovanjem stroškov približati to proizvodnjo tržnim cenam in tem proizvajalcem omogočiti delovanje.

To je sedaj zelo pomembna naloga HSE, poleg tega pa je ključni trgovec z električno energijo. V prihodnje, predvsem v drugi polovici leta 2007, pa bo izgubil to dominantno vlogo in mu bo predvsem ostala skrb, kako proizvodne enote narediti vsako zase konkurenčno.«

Rudar: »Kako ste se do sedaj seznanili s področjem slovenskega premogovništva in posebej s Premogovnikom Velenje?«

Vizjak: »Premogovnik Velenje je v tehnološkem smislu vedno prednjačil pred drugimi slovenskimi premogovniki. Njegovo uvajanje novih tehnologij, nove inovativne opreme je tudi v evropskem prostoru zavidanja vredno. Varnost pri delu se je v Premogovniku Velenje bistveno povečala in tudi vanjo se je veliko vlagalo.

Opazen je tudi napredek v organizacijsko-ekonomskem smislu, saj skušate z izločanjem področij in prestrukturiranjem posameznih dejavnosti znižati stroške, to pa je prav to, o čemer sem govoril prej. S tem nižate ceno premoga in stroške proizvodnje električne energije v TEŠ.

Ti trendi so zelo pomembni za prihodnost Premogovnika Velenje in kot vem, postaja vaš premog konkurenčen tudi v evropskem prostoru. Vsekakor pa je najpomembnejša zanesljiva oskr-

ba TEŠ s kakovostjo in količino premoga.

Ocenjujem, da je srednje- in dolgoročno smiselna ohranitev pridobivanja premoga v Velenju in da ostane lastni energetski vir Slovenije. Z nadaljnjimi tehnološkimi ukrepi pri pridobivanju premoga in povečanju njegovih izkoristkov v TEŠ se da narediti to proizvodnjo konkurenčno.«

Rudar: »Ob letošnjem praznovanju dneva rudarjev 2. julija boste na naši prireditvi, 45. skoku čez kožo, slavnostni govornik. Poznate to prireditev in kaj menite o rudarskem poklicu?«

Vizjak: »Sinonim za trdo delo, v nezavidljivem delovnem okolju, težko fizično delo je prav rudarski poklic. Ta sinonim bolj poznamo iz preteklosti, a deloma stoji še danes. Še vedno je rudarjenje trdo delo, trdo zaslužen kruh, čeprav se je s tehnološkimi posodobitvami to delo bistveno spremenilo.

To je tudi zelo odgovorno delo, ki je podvrženo veliko nevarnostim in tveganjem do sodelavcev. Čutim veliko spoštovanje do rudarskega poklica.

Število rudarjev je iz leta v leto manjše, v Sloveniji premogovnike zapiramo, in to bo z vidika pridobivanja novih strokovnih kadrov lahko za vas problematično. Nekatere gospodarske panoge se včasih ocenjujejo kot »passe«, a to prav gotovo ne velja za premogovništvo. Še naprej se morate ukvarjati s tehnološkim napredkom, izboljšavami, ki bodo ustvarile varnejše in bolj produktivno delo, na drugi strani pa ekonomsko uspešno.

Letos sem bil udeleženec skoka čez kožo študentov na Naravoslovno-tehnični fakulteti. Na sodčku sem moral povedati geslo in popiti vrček piva, torej sem kot gospodarski minister postal vaš častni član.

Vašo prireditev poznam iz medijev in vem, da je to lepa, odmevna prireditev. Z veseljem se je bom letos udeležil!«

Diana Janežič

Nekoga moraš imeti rad...

Jože Škoflek, Mislinja, 17. marec 1912. To so generalije, ki jih bo Jože Škoflek povedal, ko bo na letošnji slavnostni prireditvi skok čez kožo 2. julija kot častni skakalec skočil v rudarski stan.

Jože Škoflek, star 17 let, s sestro

Jože Škoflek je bil vedno izredno deloven človek, bil pa je tudi poštenjak, veliko prijateljev je imel in jih še ima. Kar trije so ga nagovarjali, naj se kot eden najstarejših rudarjev prijavi za častni skok čez kožo ob letošnjem rudarskem prazniku, eden med njimi pa ga je kar prijavil.

Jože pravi, da mu je v čast, ker bo skočil v rudarski stan, da je vedno z veseljem šel na »šiht« med rudarje. Ponosen je na leta svojega dela v premogovniku, rad se jih spominja, vendar pa so ta leta le del mozaika njegovega življenja. Zgodba njegovega življenja

je zanimiva, pestra, nevsakdanja. Zaupal mi jo je, s tem pa jo je povedal tudi za vse vas.

Na svet je prijoval v Mislinji, ni bil niti najmlajši niti najstarejši od otrok pri hiši. Veliko kasneje se je izkazalo, da je eden izmed šestnajstih otrok v družini, sedaj pa je od njegovih ostala živa le še najmlajša sestra.

Oče je bil najprej kovač v velenjskem premogovniku, vendar to je bilo še pred Jožetovim rojstvom in takrat je družina živela v Velenju. Potem se je oče prestavil na delo v Mislinjo in vsi so se preselili tja. Mali Jožek je že pri sedmih letih začel služiti svoj kruh. Dali so ga namreč »služit« v Šentilju, kjer je pazil enega otroka in skrbel za pašo ene krave.

Pri petnajstih je potem tudi on začel delati v kovačiji pri Pergerju, kjer je delal tudi oče. Služenje vojaščine mu ni dišalo, zato se mu je spretno izmikal, 1938. leta pa so ga vendarle poklicali v kraljevo vojsko. Smola je bila to, saj je potem v začetku 2. svetovne vojne še vedno služil kralju in so ga že tretji dan vojne Hitlerjevi vojaki ujeli v Makedoniji in ga poslali v ujetništvo prek Bolgarije v Romunijo, potem pa v Nemčijo.

Kar dve leti je bil v ujetništvu in trajalo bi še dlje, če se ne bi odločil pobegniti in če se mu beg ne bi posrečil. Ušel je in se z vlakom - seveda ne samo z enim - pripeljal najprej do brata v Avstrijo, potem pa v Slovenijo, kjer pa je že v Dravograd dobil pošto od domačih, naj nikar ne hodi domov, ker ga policija že išče.

Tako je služil po kmetijah, 1943. leta celo začel delati pri urejanju cest in nato v kovačiji na Ravnah na Koroškem, 12. julija 1944 pa se je pridružil partizanom in bil

med njimi vse do decembra 1945, kajti poslali so ga še na Hrvaško. Po vojni pa so ga napotili nazaj na Ravne, a delo v kovačiji mu ni več dišalo, prestavil se je v Mislinjo, kasneje na Senovo, dokler ni 1948. leta prišel delat v velenjski premogovnik. In ostal. Začel je v jami vzhod, pri mehanizaciji, kjer je bil strojnik. Njegov prvi gospodar je bil Jakob Grčar. Spominja se, da je bil takrat premogovnik majhen, da pa se je kar kmalu začel širiti in mehanizirati. Jože je z ženo Štefko - poročila sta se 1947 v Mislinji - in sinom živel v barakah pri starem škalskem jašku.

»Na RLV imam dobre spomine,« pravi, »všeč mi je bilo delo in tudi plačilo zanj. Že takoj ob začetku dela v premogovniku sem dobil težko živilsko karto, na katero sem lahko kupil na mesec 35 kilogramov moke, nekaj slanine in mesa. Prej pa smo s tremi navadnimi živilskimi kartami, ki so pripadale moji družini, dobili komaj 18 kilogramov moke mesečno.

Poleg tega je hkrati z premogovnikom raslo tudi Velenje. Kmalu sem dobil stanovanje v petorčku pri kotalkališču in kazalo je, da bo moja družina srečno živela. Toda 1952. leta mi je umrla žena, ostal sem sam s sinom, kar pa, seveda, ni šlo, saj sem moral vsak dan na delo, sina pa nisem mogel puščati brez varstva.

Tako sem dobil v hišo pomočnico Micko, a za njeno delo njen oče nikakor ni hotel plačati. Ko sem mu šel ponovno ponujat denar, je pa povedal, da pravzaprav ni mislil, da bi se Micka še kdaj domov vrnila. Tako sva se poročila, posvojil sem sina, ki ga je že imela, pa še eden se nama je rodil.

Toda ta moja nova žena je bila popolnoma drugačna kot prva.

Zelo rada se je namreč kregala, pogosto je bila jezna, bila je groba, poleg tega je še hotela, da bi otroke tepel, češ da ji kar naprej nagajajo. Tega, seveda, nisem hotel. Kljub temu sva kar nekaj let zdržala skupaj, celo upokožil sem se vmes, leta 1964, in verjetno bi še marsikaj potrpel, če ne bi preprosto zamenjala ključavnice na vratih stanovanja, ki sem ga dobil pri premogovniku, in me postavila na cesto.

Jasno je, da bi se lahko potegoval za svoje pravice, a ni se mi dalo več kregati z njo. Pa sem šel! Bil sem že upokojen, delal pa sem cele dneve pri privatniku. Tako sem ostal brez strehe nad glavo, in to kar za celih 13 mesecev. Največkrat sem prespal kar tam, kjer sem delal, včasih pa pri bratu. Torej, malo tu in malo tam.

Potem pa sem šel nekega dne na pregled k zdravniku v Slovenj Gradec in tam je v čakalnici sedela ena ženska. Beseda je dala besedo, pa sva potem kar nekaj let prebila skupaj, najprej v njeni hiši v Šmiklavžu, potem pa sem jo povabil k sebi v Velenje. Prek zveze borcev sem namreč 1974. leta dobil novo stanovanje, najprej v centru mesta, potem pa 1980. leta še večje in lepše na Gorici. Angela pa je postala moja tretja žena. Lepo sva živela, razumela sva se, jaz sem delal kot hišnik na sodišču, dobre sosede sva imela in spet je vse dobro kazalo.

Toda Angela je iznenada umrla, leta 1981 sem spet ostal sam. Dolgčas mi je bilo, pa sem večkrat potoval k sinu v Smladnik pri Ljubljani. Tako sem nekoč na vlaku sedel na edino še pristo mesto poleg ženske, ki je potovala sama. Začela sva se meniti, pa sva si bila všeč. Šel sem živeti z njo na Primorsko, v Pivko, za celih dvanajst let. To so bila lepa leta, veliko sva hodila na izlete, družabna srečanja, kegljala sva in redila sva kanarčke, pozneje tudi zajce. Tudi poročila sva se, a usoda je spet ponovila svojo zgodbo. Ponoči, iznenada, zaradi srčne kapi, mi je umrla še četrta žena

Fanika. To je bilo leta 1994.

Kaj pa sedaj, sem se vprašal. Odločil sem se, da grem v dom. Za ostarele. Napisal sem tri prošnje, za Velenje, Celje in Polzelo, a najrajši bi bil šel v Celje, kjer mi je bilo najbolj všeč. Toda sinova sta hotela, da bi prišel v Velenje in res sem v štirinajstih dneh dobil prostor v Domu za varstvo odraslih v Velenju, najprej v dvoposteljni sobi, potem kar kmalu v svoji sobi.«

Tako se je Jože vrnil v Velenje, ki ga je pomagal dneve, mesece in leta udarniško graditi. Pa si lahko mislite, kaj se je potem zgodilo? Križem rok nikakor ni sedel, saj je bil celo življenje vaje trdega dela. Bil je vse: cestar, kovač, rudar, strojnik, lesar, gradbenec, hišnik, vrtnar. Tokrat se je ponovno lotil vrtnarskega dela, ki se ga je dobro naučil že pri udarniškem urejevanju velenjskega parka. Zasadil je domala vse cvetje okrog doma, obdelal vse gredice, zalival, negoval rože in tako ves čas od 1994. leta skrbel za lepše življenje v domu.

Pa ne sam. Pomagala mu je - ne boste verjeli - peta žena, Tončka. S pogledom sta se ujela kar kmalu po njegovem prihodu v dom, spoznala ga je pravzaprav ona,

kajti prvič sta se srečala že med vojno, ko je bil on partizan, ona pa sedemnajst let stara lepotica na kmetiji v Šmihelu nad Mozirjem. Takrat sta si obljubila, da se bosta po končani vojni poiskala, toda... Jože je pozabil, Tončka pa pozabila ni, iskala pa ga tudi ni. Zato pa ga je takoj spoznala, po očeh, ko ga je ponovno zagledala v domu. Dvainpetdeset let je moralominiti, da sta izpolnila svojo zaobljubo in se poročila. Srečna sta skupaj, pravita, da imata svoj raj, le več zdravja si želita.

In kaj je v življenju najbolj pomembno?

Jože pri svojih 93. letih in bogatih izkušnjah pravi takole: »V življenju je najpomembnejše razumevanje, nekoga moraš imeti, ki ga imaš rad, in ta nekdo te mora tudi imeti rad. Drugo najpomembnejše pa je delo, saj v njem človek vedno najde uteho in možnost za preživetje. Delati se torej sme, alkoholu pa se je treba izogibati. Hrana mora biti zmerna, večino tistega, kar človek poje, mora tudi porabiti, najbolje pri delu. Pomembna pa je tudi dobra volja, seveda pa se moram zahvaliti naravi, ker mi je zdravje vedno dobro služilo.«

Dragica Marinšek

Jože Škoflek: »V življenju je najpomembnejše razumevanje. Nekoga moraš imeti, ki ga imaš rad, in ta nekdo te mora tudi imeti rad.«

Zdaj naj presodi še Ustavno sodišče!

25. maja sta Sindikat pridobivlja energetskih surovin Slovenije (SPESS) in Zveza delovnih invalidov Slovenije na Ustavno sodišče Slovenije vložila zahtevo za oceno ustavnosti Zakona o dohodnini.

Zahteva se nanaša na 20., 106. in 121. člen zakona, s katerimi naj bi bili kršeni enakost delovnih invalidov pred zakonom, varstvo invalidov ter Deklaracija o pravicah invalidov.

Delovni invalidi, zaposleni v Premogovniku Velenje, že deset let opozarjajo na neenakopraven položaj slovenskih delovnih invalidov v primerjavi z drugimi invalidi, v katerega jih postavlja dejstvo, da njihovi prejemki iz naslova nadomestila za invalidnost in delne invalidske pokojnine niso oproščeni plačila dohodnine, medtem ko prejemki invalidov drugih kategorij - predvsem invalidnine, invalidski dodatki in dodatki vojnim invalidom - so.

Vlagatelji pobude za presojo ustavnosti trdijo, da gre za neenako obravnavanje invalidov glede na vrsto njihove invalidnosti, čeprav bi prejemki invalidov vseh kategorij morali biti glede na Ustavo in Deklaracijo o pravicah invalidov zakonsko izenačeni.

V svoji zahtevi vlagatelji pobude dokazujejo, da so zaradi sedanjega načina obdavčitve invalidi prikrajšani za dve do tri nadomestili na leto, zaradi seštevanja nadomestil za invalidnost in delnih invalidskih pokojnin s plačo pa preidejo v višji dohodninski razred.

Jože Janežič, predsednik SPESS, Drago Novak, predsednik aktiva invalidov, in Tomo Lipnik, predsednik sindikata Premogovnika Velenje, (od leve) se v imenu delovnih invalidov nadejajo ugodnega končnega razpleta.

Zato zahtevajo, da mora delovni invalid prejeti nadomestilo za invalidnost v celotnem netu znesku, ki mu v posameznem kalendarjem letu pripada na osnovi Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, saj se dohodnina odmerja od letne bruto osnove in ne sme posegati v zakonsko zajamčeno neto nadomestilo.

Z vložitvijo zahteve na ustavno sodišče so invalidi, združeni v Aktiv invalidov v Premogovniku Velenje, ki terjajo pravično od-

mero nadomestila v imenu skoraj 20.000 delovnih invalidov v Sloveniji, v svojih prizadevanjih za ureditev problematike v zvezi s plačevanjem dohodnine dosegli vrh pri iskanju pravice v Sloveniji. Če tudi tokrat ne bodo uspešni, so odločeni zajetno mapo z vsemi dokumenti o desetletnem delu na tem področju predati tudi Evropskemu sodišču v Strasbourg.

Diana Janežič

Najboljši na avto reliju do sedaj

V nedeljo, 5. junija, je Medobčinsko društvo invalidov Velenje organiziralo tradicionalni avto reli, ki se ga je udeležilo 15 slovenskih ekip in 2 madžarski ekipi. Namena srečanja sta bila predvsem rekreacija in druženje.

Člani aktiva invalidov na tej prireditvi vedno sodelujejo, letos pa

so bili najuspešnejši. V skupni uvrstitvi sta njihovi ekipi Fijakerji in Optimisti zasedli drugo in tretje mesto, v posameznih disciplinah srečanja pa so bili doseženi ti rezultati: Mirko Junačko je bil prvi v streljanju, Drago Novak je bil drugi v spretnostni vožnji, Janko Zupanc tretji v pikadu,

Vejsil Fatič četrti v pikadu, Srečko Ramšak peti v ruskem kegljanju in Drago Kolar šesti v streljanju.

Prireditel je prvič doslej nekoliko motil dež, vendar se sodelujoči niso dali motiti.

D.K.

Bolj kot denar je pomembno sodelovanje

»Pomembno je, da bi znali v SAŠA regiji izoblikovati smeri razvoja, postaviti njihove temelje ter slovenski vladi povedati, kakšno podporo pri tem potrebujemo,« je uvodoma povedal član organizacijskega odbora konference in direktor Premogovnika Velenje dr. Evgen Dervarič.

Uvodno predavanje je pripravila Tadeja Colnar Leskovšek iz družbe za konkurenco podjetij. Dejala je, da so na podlagi intervjujev s 25 direktorji SAŠA regije dobili zelo dober vtis o razvojnih načrtih in usmeritvah SAŠA regije. Posebej so jih zadovoljili izoblikovana lastna identiteta regije, inovativnost, osredotočenost na izvedbo razvojnih projektov ob združevanju gospodarskih in javnih virov financiranja ter ustvarjanje timov, pri čemer so vključene vse starostne skupine.

»Da bi bili še uspešnejši, pa je potrebno fokusiranje na ciljne skupine, ki jim namenjate posa-

mezne projekte in prepoznavanje njihovih potreb, življenjskih stilov, želja, navad. Bodo to občani, podjetniki, mladi, turisti, politiki, visokokvalificirani kadri? Od izbrane ciljne skupine so odvisne vsebine projektov, izvajalci pa morajo pridobiti tudi njihovo navdušenje, ne le zadovoljstvo,« je svetovala Colnar Leskovškova. Konference so se udeležili direk-

torji večjih družb in institucij v SAŠA regiji in nato predstavili referate s svojih področij. Premogovnik Velenje je predstavil projekt TRC Jezero. Poudarke iz posameznih referatov so zbrali v zaključke konference in jih predstavili posameznim ministrom ob obisku v regiji.

Diana Janežič

Ko je vladna ekipa potrdila svoj obisk v Savinjsko-šaleški regiji za 29. junija, so se pri Območni gospodarski zbornici Velenje in Območni razvojni agenciji odločili štirinajst dni prej organizirati razvojno konferenco z namenom priprave regijskega razvojnega programa.

Stroka naj narekuje razvoj

Letošnjo konferenco so zaznamovali prvo leto delovanja naše države v Evropski uniji, dve leti več izkušenj v reorganiziranem elektrogospodarstvu ter privajanju na nove tržne razmere.

Predsednik organizacijskega odbora Krešimir Bakič je poudaril, da srečanje poleg strokovnega izpopolnjevanja pogloblja poznanstva in izmenjave informacij, kar je nujno za dobro sodelovanje in delovanje elektroenergetskega sistema.

Mag. Vekoslav Korošec, predsednik Slovenskega komiteja CIGRE in predsednik Društva elektroenergetikov Slovenije, je menil, da je naloga stroke priprava ustreznih študij, projektov, sode-

lovanje pri pripravi nacionalnega programa ter opozarjanje slovenske javnosti na potrebo po novih proizvodnih in infrastrukturnih objektih. Pri tem morajo biti upoštewane zahteve varstva okolja, izkoriščenosti alternativnih virov ter iskane nove tehnološke rešitve.

Konferenca se je začela s slavnostnimi nagovori mag. Vekoslava Korošca, ministra za gospodarstvo Andreja Vizjaka in velenjskega župana Srečka Meha. Delovni del srečanja se je tradicionalno začel z okroglo mizo z naslovom Razvojne možnosti slovenskega elektrogospodarstva v Evropski uniji. V naslednjih dneh

so strokovnjaki v 15. strokovnih študijskih komitejih CIGRE in v 5. skupinah sekcije CIRED za distribucijska omrežja obravnavali kar 193 referatov, kar je nov rekord s slovenskih posvetovanj in glede na število zaposlenih v slovenskem elektrogospodarstvu zagotovo svetovni rekord v tehničnem sporočanju o novostih v elektroenergetiki.

V okviru konference so bili tudi letna in volilna skupščina Društva elektroenergetikov Slovenije, mednarodni seminar na temo trgovanja z električno energijo ter organizirana obiska Termoelektrarne Šoštanj in Premogovnika Velenje.

Od 30. maja do 2. junija je v Velenju potekala sedma konferenca slovenskih elektroenergetikov, ki jo pripravijo vsaki dve leti.

Zlata poroka zakoncev Švajgelj

18. junija, prav na 50. obletnico poroke, sta v podzemlju Muzeja premogovništva Slovenije, na prvi sceni pred obličjem sv. Barbare – zaščitnice rudarjev in Antonom Aškercem, nekdanjim duhovnikom, ki je svoje dni rudarje poročal v cerkvici v Škalah, zakonsko zvestobo potrdila Alojz in Jožica Švajgelj.

Za Alojza, rudarja od leta 1952, je bilo to pravzaprav domače okolje, čeprav je že 25 let upokojen. Ženin je bil, kot se spodobi glede na njegov poklic in kraj zlata poroke, v rudarski uniformi, spremljalo pa ju je okoli 30 sorodnikov in prijateljev. Poročil ju je dr. Franc Žerdin, nekdanji direktor Premogovnika Velenje.

Alojz Švajgelj je bil rojen leta 1930 na obronkih Paškega Kozjaka, staršem dninarjem.

Otroška leta je preživel kot pastirček po okoliških kmetijah, dokler ni prišla vojna. V hiši Hofovih je, čeprav še mlad fant, pomagal partizanom.

Leta 1942 je bil izgnan v taborišče Steier Über Donav, kjer je preživel dva meseca, nato pa so ga poslali v Auschwitz, kjer je ostal dve leti.

Leta 1947 je začel obiskovati železničarsko šolo v Mariboru, potem pa se leta 1952 zaposlil v Rudniku lignita Velenje.

Tiste dni ni bilo menz in samskih domov, zato je stanovanje iskal pri več družinah. Končno je našel na družino Oštir, ki je živela na veliki kmetiji v Šaleku in je po smrti gospodarja leta 1942 iskala pomoč pri delu.

Pri Oštirjevih je Alojz našel prvo ljubezen – hčerko Jožico, ki je kasneje postala njegova življenjska sopotnica. Leta 1955 se jima je rodil

V Muzeju premogovništva Slovenije se lahko tudi poročite!

sin Srečko, leta 1959 pa še hčerka Mirjana.

Alojz je opravil prekvalifikacijo v kvalificiranega kopača, nato pa še v rudarskega inštruktorja in strelnega mojstra. Več let je bil vodja čela, kamerati pa so ga klicali »Stari«.

Leta 1954 je bil udeleženec pri udaru plina, večkrat je sodeloval pri reševanju ponesrečencev kot jamski reševalec, dvakrat je bil tudi zasut pod premogom in težko polomljen, zaradi česar je 60-odstotni invalid.

Sodeloval je tudi pri izgradnji Velenja z udarniškim delom, s čimer si je prislužil stanovanje za svojo mlado družino.

Leta 1965 je pričel z izgradnjo svojega lastnega doma in dve leti kasneje so se vanj že lahko vselili. Upokojil se je leta 1980.

Jožica Švajgelj se je rodila v družini Oštir leta 1938 v Šaleku pri Velenju. V družini je bila šesti otrok. 20 let je delala v Rudarskem šolskem centru v Velenju, nato pa se je invalidsko upokojila.

Zakonca Švajgelj sta že leta aktivna ribiča in se lahko pohvalita s številnimi naslovi. Jožica je bila večkrat razglašena za »carico« (to je laskavi naslov za najboljšo ribičko) in se ponaša z nazivom absolutne prvakinje celjske regije v lovu na malo ribo.

Harmonikarji znova navdušili

10. junija so člani harmonikarskega orkestra Barbara sodelovali na 110. obletnici organizirane pevske dejavnosti v Huttenbergu na avstrijskem Koroškem in s svojim nastopom navdušili polno dvorano obiskovalcev.

Harmonikarji so na avstrijskem Koroškem dobro poznani, saj med drugim redno nastopajo na rudarskih igrah v Bad Bleibergu, kjer poleg odličnega igranja na frajtonarice po navadi najbolje med sodelujočimi ekipami obvladajo tudi rudarske veščine. Harmonikarji bodo gostje v Bad Bleibergu tudi konec julija na veliki prireditvi, kjer pričakujejo okoli 40.000 obiskovalcev.

Najboljši kuharji so moški

Damjan (levo) in Miran sta pri kuhanju uživala, jedci pa pri poskušanju njune mojstrovine.

Ženske pa kuhamo iz dneva v dan zato, da prehranimo sebe in družino. Največkrat pod pritiskom lačnih članov družine, ki komaj čakajo... Malo sem zašla. Vračam se k moškim kuharjem, natančneje k dvema našima sodelavcema, za katera je bila letošnja, 9. po vrsti, Bogračijada 28. maja v Murski Soboti četrta. Znova sta dobila bronasto medaljo, pred štirimi leti pa sta bila že tudi srebrna.

Kuharska mojstra sta **Miran Žager in Damjan Lukman**. Prvi rudar, drugi elektro tehnik po osnovnem poklicu, oba z dolgotrajno prakso. In kuhanje? Čisti

užitek, zadovoljstvo med pripravo hrane in potem, ko opazuješ zadovoljne jedce. In si se dobro najedel tudi sam.

A Bogračijada ni hec. Letos je sodelovalo 39 parov z vseh koncev Slovenije, imeli so stotine opazovalcev, tudi svojih navijačev, ki so, seveda, predvsem čakali na končni izdelek, ne glede na uvrstitev svojih favoritov.

Najbolj pa je bilo treba paziti na stroge oči članov ocenjevalne komisije. Najprej samo oči, kajti med dve in pol urnim kuhanjem so opazovale in ocenjevale tudi postopek: red in čistočo na mizi, vrstni red dodajanja se-

stavin, pripravo kurišča, velikost kosov mesa in krompirja, mešanje bograča, pristop h kuhanju... Potem so uporabili tudi okušala in preizkusili vseh 39 bogračev. Mmmm!

Kuharjem so od celotne količine bograča za 20 oseb ostale tri porcije, drugo je šlo za med, no, za denar, v želodce obiskovalcev Bogračijade. In ko je v Murski Soboti Bogračijada, je to zabava z veliko začetnico. Prekmurska. Čez celotno glavno cesto in še vse naokoli. Z obilo dobre hrane, pijače, glasbe, smeha, veselja. Praznik za vse čute in – želodce.

A preden lahko postreže želodcem, je bograč 4 kg mesa (po tretjino svinjine, divjačine, govedine), olje, 2 kg čebule, 2 kg krompirja, svež paradižnik, sveža paprika, rdeča sladka paprika v prahu, sol, poper, lovor, brinove jagode, timijan, bazilika, česen, vino – belo in rdeče, voda...

Pogrešate količine in ne veste, kaj pomenijo tri pikice? Ha, v tem pa se bograč razlikuje od bograča. Koliko česa in sploh kaj še – to so majhne skrivnosti velikih mojstrov bograča.

Miran dodatnih pojasnil ni hotel dati. Raje ima, če ga povabite na svojo zabavo, piknik, da vam skuha bograč, za katerim bodo ostali polizani krožniki.

Diana Janežič

Ženske, ne jezite se zaradi naslova! To je dokazano dejstvo. Seveda tisti moški, ki se za kuhanje prosto-voljno odločijo in jim je kuha v lastno zadovoljstvo ali (dobro plačana) služba.

Slovenci evropski prvaki v pikadu

Med 4. in 11. junijem je v Sopronu na Madžarskem potekalo evropsko prvenstvo v elektronskem pikadu, ki se ga je udeležila tudi ekipa Pikado kluba Strela iz Velenja.

Člani kluba so na tem prvenstvu dosegli največji klubski uspeh, saj so osvojili 1. mesto in naslov evropskega klubskega prvaka. V ekipi so nastopili: Avgust Medved, Mladen Josić, Jože Detlbach, Jože Satler, Rado Klanšek in Jože Vavtar.

Odlično 3. mesto pa je zasedel naš sodelavec iz Priprav Mladen Josić, na fotografiji desno, in tako med 246 tekmovalci zadel bronasto medaljo.

V znamenju črke P

Najprej **poletje**. Vabijo nas narava, sončno vreme, morje, hribi, izleti, sprehodi, pikniki. Poletje je čas druženja, prijateljstva, veselih piknikov, potepanj po naravi, rekreacije, zabave.

Potem so tu **počitnice**. O tem, kam gremo, kdaj gremo, seveda, na dopust, se pogovarjamo že nekaj časa. Veselimo se počitnic, šolskih in svojih, zaradi novih doživetij ali pa preprosto zaradi počitka.

Naslednji P pa je **prehrana**. Poleti je gotovo lahko drugačna kot v drugih letnih časih, res lahko tu in tam zadiši z žara, predvsem pa je na voljo več sadja in zelenjave. Obilje zelenjave in sadja na tržnici in v domačih vrtovih, ponosni ribiči s svojim ulovom, gobarji, ki natančno obvladujejo svoja skrivna najdišča gob, nabiralci gozdnih sadežev, a tudi vročina, žeja, večja nevarnost, da se živila pokvarijo - vse to so znaki poletja. Ne samo lahkotnejši način oblačanja, tudi lahka, bolj osvežujoča prehrana pripomore k boljšemu počutju ljudi v poletnem obdobju in prav poletje je čas, ko je najlažje slediti priporočilom za varo-

valno prehrano, jih preizkusiti in uvesti v svoje prehranske navade. Pravimo, da je poletna prehrana lahka, lažja, manj obilna.

Marsikdo je prepričan, da potrebuje močno hrano, kajti le tako bo imel moč za težko fizično delo. Meni, da tisti, ki delajo v pisarnah, že lahko živijo ob lahki, nemastni, tudi brezmesni hrani, sadju in zelenjavi. Kdor pa »res« delata, mora jesti močno, največkrat mesno hrano.

Pri tem sicer vse več ljudi ve, da močna hrana, ki je največkrat tudi preveč mastna, slana in sladka, res ni zdrava, vendar še kar naprej živijo v prepričanju, da ob zdravi in lahki hrani fizično delati, tudi v poletnih mesecih, ni mogoče. Seveda pa bi radi vsi bili zdravi in dolgo živeli.

Pa pogledjmo, kako jemo!

Zjutraj, preden gredo na delo, veliko ljudi spi kavo, tu in tam kdo pa tudi šilce žganja. Malo pa bi naštel tistih, ki spi jejo kozarec vode ali zeliščni čaj in sedejo k zajtrku. Za malico pride potem na vrsto

veliko kruha, cenena salama - pa tudi kvalitetna ni veliko bolj zdrava - slanina, nekaj ocvrtega, pečenega mesa ali pa konzerva. Potem nastopi čas za močno kosilo s kakšno krepko, mastno juho, z velikim kosom ocvrtega ali pečenega mesa in kupom praženega krompirja, seveda vse zalito s pivom - saj je poletje - po možnosti še s kakšno sladico in obveznim prebavljanjem na kavču. Večerjo že poznate in nujno naj bo čim bližje spanju. Torej spet kaj konkretnega, ne brez poletnega piva, potem pa sladki spanec, lahko že pred televizorjem. Seveda lahko ob takšnem načinu prehranjevanja in početja o zdravem in dolgem življenju samo sanjate! Ste že kdaj slišali, da bolj je hrana na različne načine kuharsko pripravljena, težje jo telo prebavi? Dobro tretjino energije telo porabi, da hrano predela v preprosto in tako obliko, da jo lahko porabi za energijo in obnovo celic. Ne smemo tudi pozabiti, da so ob presnovi take hrane preobremenjeni prebavni organi in najvažnejše žleze z notranjim izločanjem, kot so jetra, trebušna

slinavka. O tem govorijo in pišejo zdravniki!

Vsi pa vemo, na srečo večina po pripovedovanju, kako je bilo v starih časih, nekoč na kmetih pred in med drugo svetovno vojno, ko so za preživetje večinoma vsi morali od rane mladosti do pozne starosti težko delati cele dneve, na krožnikih pa je bilo malo mesa, pa še to samo ob nedeljah in večjih praznikih. Moč za delo so dobili iz žitaric in doma pridelane zelenjave ter sadja.

Preklopimo na poletje in lahko prehrano!

Poletje je prav gotovo čas, ko lahko preklopimo na lahko sredozemsko prehrano. Sredozemska prehrana je zdrava, saj so številne študije o prehranskih navadah in pojavih bolezni srca in ožilja dokazale, da ljudje, ki se hranijo z veliko sadja in zelenjave, s testeninami, z nemastnim mesom, ribami in oreščki ter belijo z olivnim oljem, začinjajo s česnom in pri jedi popijejo kozarček rdečega vina, redkeje obolevajo za boleznimi srca in ožilja kot tisti, ki se hranijo na drugačne načine.

Ne glede na to, kaj imamo raje - ribe ali belo perutninsko meso, kunce ali divjačino - vse lahko pripravljamo z olivnim oljem in velikimi količinami zelenjave. Značilnost sredozemske prehrane so tudi zelenjavne jedi, jedi, pripravljene iz testenin ali riža z različno zelenjavo ter različne mešane solate za glavno jed v obroku.

Obilje raznolike zelenjave, predvsem paradižnika, paprike, jajčevcev, bučk in jedilnih buč, kumar, brokolija, stebelne zelene, pora in druge zelenjave ter sadja, ki poleg prehranskih vlaknin, rudnin in večjih količin vitaminov vsebujejo tudi druge antioksidante (npr. oranžno barvilo paradižnika), ima pomembno vlogo pri ohranjanju zdravja. Poleti je te zelenjave in sadja na pretek, samo od znanja in domišljije kuharja pa je odvisno, koliko raznolike zelenjave bo pripra-

vil in koliko bogatejša in zdravju primernejša bo taka hrana.

Raziskave prehranskih navad Slovencev kažejo na nezdrav ritem prehranjevanja. Le nekaj več kot polovica odraslih zajtrkuje vsak dan in približno 60 odstotkov jih vsak dan tudi večerja, ob tem da vsa prehranska priporočila poudarjajo pomen zajtrka ter predlagajo vsaj tri obroke na dan.

Poleti, v času dopusta, ko se dan začne brez nadležne budilke in nas ne priganjajo sekunde, je najprimernejši čas, da se ponovno naučimo zajtrkovati. Začnimo dan s svežim sadežem, polnozrnatim kruhom, namazanim z zelenjavnim ali skutnim namazom, pripravljenim iz puste skute ali obloženim z mesninami, ki nosijo znak varovalnega živila, ali z rezinami paradižnika, paprike ali kumar, ter s pijačo iz delno posnetega ali posnetega mleka.

Če bomo hrano servirali tako, da tudi oči ne bodo ostale lačne, ni bojazni, da se ne bi dobro najedli in stopili v novi dan polni energije, šele po zajtrku pa naj sledi kava.

Poleg primerne izbire živil in režima hranjenja ne smemo pozabiti tudi na pitje. Človek potrebuje že za normalno delovanje telesa v zmernih klimatskih razmerah in ob zmernem delu približno 2,5 litra vode na dan. Poleti, ko naraste zunanja temperatura, in že ob malo povečani fizični aktivnosti pa se te potrebe še bistveno povečajo (do 4 litre).

Potrebno vodo dobimo s pitjem vode, mineralnih vod, sadnih in zelenjavnih sokov - najbolj priporočljivi so sveže stisnjeni sokovi iz sezonskega sadja in zelenjave -, čajev, s svežim sadjem, svežo zelenjavo in z vodo, ki je v kuhanih jedeh. Žeje, ki nas opozarja na pomanjkanje vode v telesu, ne zanemarjajmo. Izogibajmo pa se alkoholnih in sladkih pijač, saj žejo samo še povečujejo. Čeprav si poleti običajno želimo čim bolj hladno pijačo, pa nas pogosto bolj odžeeja pijača sobne temperature.

Prijetno poletje vam želimo!

Dragica Marinšek

Kaj jesti za boljšo prebavo?

Morda jabolka? Ti sadeži, opozarjajo strokovnjaki, pomagajo pri prebavi, če jabolko zaužijemo eno uro pred obrokom. Zaradi posebne vlaknine, ki jo vsebuje, varuje želodčno steno in jo pripravi, da ta bolje opravi svoje delo. Vendar pazite: omenjene vlaknine, ki skrbijo za dobro prebavo, so predvsem v lupinah in peckah. Zato bo najbolje, da pojedete cel sadež.

Kaj pa solata? Zelena solata je idealna za dobro prebavo. Lahko ji dodate tudi rezine paprike, tudi redkvice je dobra za prebavo. Paprika in redkvice spodbujata tek, zato sta najbolj primerni za predjed. Vsebujeta pa tudi veliko vitaminov, ki so pomembni za dobro počutje.

Čebula? Če se bo kosilu počutili napeti, vsak dan pojedite kolobarček čebule, ki vsebuje kislino. Ta bo spodbudila nastajanje žolča, ki povzroča raztapljanje maščob, te nato encimi lažje razkrajajo.

Pijača? Na prebavo vplivajo tudi pijače, še posebno alkoholne. Vino in pivo izboljšujeta prebavo mesa in rib, ki so bogati s proteini. K testeninam in rižu pa je bolje piti brezalkoholne pijače, saj se oboje bolje prebavlja v alkalnem okolju.

Kaj pa voda? Med obroki ni dobro popiti več kot kozarec vode, sicer se naša prebava upočasni.

In sladkarije? Kos torte lahko več ur obleži v želodcu, zato po obroku ni priporočljivo uživati slaščic. Slaščice pa organizmu prinašajo tudi veliko kalorij. Sladoleđ, pita in tortice vsebujejo veliko maščob in sladkorja, vse to pa prebavnemu aparatu, ki je že tako zaposlen s prebavljanjem obilnega obroka, nalaga dodatno delo. Slaščice tako raje uživajte na prazen želodec, idealne so tudi kot prigrizek, torej takrat, ko želodec ni obremenjen z drugimi živili. Najboljši čistilec je, ne boste verjeli, ananas. Ta sadež je najbolj priporočljivo užiti po mesnem in ribjem obroku, saj imenitno poskrbi za hitro prebavo.

Kaj pa kava? Pomaga pri prebavi, vendar z njo ne gre pretiravati. Vsebuje kofein, ki spodbuja delovanje želodčnih sokov in s tem praznjenje želodca, vendar preveč kave lahko izzove pekoč občutek v želodcu.

Poletna vročina in zdravje

foto Hans

Poletje. Dopust. Čas brezskrbnih dni, ko zjutraj ni treba hiteti v službo, ko imaš naenkrat dovolj časa za stvari, ki jih med letom ob delovnih obveznostih pogosto ne uspeš opraviti. Mnogi se bodo odpravili na potepanja med polja in v gozdove, drugi v planine ali morda na morje.

Številni bodo sedli v avtomobile in jo mahkali na križarjenja, spet drugi pa se bodo umaknili v odmaknjene eksotične kraje ter se predali sanjarjenju in lenarjenju. Nekaterim pa bo lepo doma. Del dneva bodo poklonili tistim, ki jih imajo radi, nekaj pa si ga bodo odščipnili zase. Za telo in dušo. Za stvari, ki so jim ljube, za sprehod, poganjanje kolesa, jutranji ali večerni tek, plavanje v bazenu ali meditacijo.

Prijetnost in brezskrbnost poletnih dni pa nam lahko hitro pokvari sonce s svojimi žarki. Če jih podcenjujemo in se pred njimi ne varujemo, se iz prijateljev spremenijo v najhujše sovražnike. Naše telo je krhko in ranljivo. Ko se pregreje in nismo več sposobni ohranjati normalne temperature, se začnejo težave, od tistih najblažjih do onih najhujših, ki lahko vodijo tudi v smrt.

Toplo, vroče, prevroče

Zaradi izgube večje količine vode in soli se ob prekomernem zno-

jenju pojavi vročinska utrujenost. Glavni simptomi so obilno znojenje, hladna in vlažna koža, bolečine v mišicah, slabost, vrtoglavica, glavobol, zmedenost, šibak srčni utrip, lahko tudi nezavest. Po večjih fizičnih obremenitvah ali pri osebah, ki se močneje potijo, lahko nastanejo vročinski krči. Znojenje lahko vzdraži kožo in povzroči vročinske izpuščaje. Najpogosteje zbolevalo mlajši otroci. Izpuščaje opazimo najprej na vratu ali zgornjem delu prsi, na preponah in na notranjih delih lakta.

Ob daljši izpostavljenosti vročini, ko hlajenje organizma s potenjem odpove, se pojavi vročinski udar oziroma sončarica. Pri izpostavljenosti veliki vročini lahko telesna temperatura že v 10 do 15 minutah naraste na 41°C in več. Znamenja, ki opozarjajo na možnost vročinskega udara, so naslednja: zelo visoka telesna temperatura (več kot 40°C Celzija), rdeča, vroča in suha koža, ki se ne poti, hiter in močan srčni utrip (med 160 in 180 udarcev na minuto), glavobol, omotičnost, slabost, zmede-

nost, nezavest.

Ob blažjih oblikah vročinskih težav zdravniška pomoč ni potrebna. Prizadetega bomo takoj preselili v hladen prostor ali v senco in ga začeli ohlajati. Vročinski krči ali znaki toplotnega udara zahtevajo takojšnjo zdravniško pomoč, pogosto tudi bolnišnično zdravljenje.

Prvo pomoč lahko nudimo sami. Čim hitreje moramo znižati zvišano telesno temperaturo. Prizadeto osebo namestimo v senčen in hladen prostor ter ji slečemo odvečno obleko. Okopajmo jo v hladni vodi ali jo pokrijmo z mokrimi brisačami. Na roke, noge, dimlje in vrat bomo položili kocke ledu. Ob omejeni količini vode bomo ohlajali glavo in vrat.

Dvignjene noge in masaža okončin spodbujata kroženje krvi. Z ohlajeno krvjo iz okončin se izboljša tudi prekrvitev možganov. Prizadeto osebo bomo spodbujali k pitju majhnih količin vode. Nikoli ne bomo dajali zdravil za zniževanje telesne temperature, alkohola ali kave. Telesno tem-

peraturo bomo spremljali vsakih 10 minut. Najpomembneje je zagotoviti čim hitrejši prevoz v zdravstveno ustanovo.

Ko smo žejni, je že (pre)pozno

Veliko bolje je ravnati preventivno in ne dovoliti, da bi nam vročina škodovala. Varovali se bomo dehidracije, zato bomo poskrbeli za dovolj velik vnos tekočine. V poletnih mesecih potrebuje naše telo več tekočine (okoli 30 mg vode na kilogram telesne teže na dan), kot nas na to opozarja žeja. Izogibali se bomo pijač, ki vsebujejo kofein, alkohol ali preveč sladkorja, saj te pijače pospešujejo odvajanje tekočine. Izogibali se bomo tudi preveč hladnih pijač, ki lahko povzročijo želodčne krče.

Čez dan bomo ostali v stanovanju, telesne dejavnosti pa bomo omejili le na najnujnejše. Ohladimo se lahko pod tušem. Biti pa moramo previdni. Tuširanje razgretega telesa s hladno vodo lahko kvarno deluje na naše zdravje. Nadeli si bomo lahka, svetla, ohlapna in zračna oblačila ter poskrbeli za ustrezno pokrivalo. Težke in prevroče hrane se bomo izogibali. Osvežimo se lahko tudi s primerno ohlajenim sadjem. Včasih nam bo pomagal sladoled.

Posebno pozornost bomo posvetili otrokom do četrtega leta starosti. Skrbno jih moramo zaščititi pred vročino in sončnimi žarki. Otrokovo telo ne more nadzorovati telesne temperature tako učinkovito kot telo odraslega človeka.

Telesna temperatura otroka se v vročem okolju zviša trikrat hitreje kot telesna temperatura odraslega. Za nekaj mesecev stare dojenčke so temperature okolja nad 30°C lahko zelo nevarne.

Posebna skrb velja tudi starejšim nad 65 let in bolnim, ljudem s prekomerno telesno težo, srčnim bolnikom, bolnikom z visokim krvnim pritiskom in vsem, ki jemljejo zdravila.

Če le moremo, bomo v stanovanje namestili klimatsko napravo. Pri temperaturah nad 32°C nam ventilator ne bo pomagal. Razlika med zunanjo in notranjo temperaturo ne sme presegati 6 do 7°C, vlaga v klimatiziranem prostoru pa naj bo okoli 50-odstotna. Delovanje nastavimo tako, da bo iz klimatske naprave pihal ohlajen zrak in ne ledeni vihar. Curek ohlajenega zraka naj ne piha neposredno v ljudi. Pred neposrednimi sončnimi žarki bomo okna zaščitili z roletami ali žaluzijami. Stanovanje bomo zračili prek noči, zjutraj in zvečer, čez dan pa bomo pustili okna zaprta.

Posebno pozornost bomo namenili zračenju in ohlajanju avtomobila, preden bomo sedli vanj. Zagotoviti moramo ustrezen pretok zraka. Pri uporabi klime bomo previdni in zmerni, saj si lahko ob preveliki razliki temperature ali premočnem vleku zraka nakopljemo prehlad ali težave s sklepi.

Če moramo med vročino vendarle iz stanovanja, bomo telesne aktivnosti omejili na hladnejše jutranje in večerne ure. Vsako uro bomo spili dva do štiri kozarce ohlajene brezalkoholne pijače. S športnimi napitki bomo nadomestili sol in minerale. Poiskali si bomo senco in si privoščili počitek. Nadeli si bomo svetla in lahka bombažna oblačila, ki omogočajo prehod zraka in izhlapevanje znoja. Nosili bomo pokrivalo s širokim krajcem, sončna očala in uporabili primerno zaščitno kremo za sončenje.

Siesta ima svoj vzrok in namen

Prilagodili bomo tudi tempo dela. V izrazito vročem okolju bomo pričeli delati počasi in ritem dela stopnjevali. Ob morebitni vrtoglavici, slabem počutju ali hitrem bitju srca, bomo takoj prenehali z delom in se napotili v ohlajen prostor ali si poiskali senco.

Danes, ko poznam pasti sonca in poletne vročine, veliko bolje kot pred leti razumem nava-

de obmorsko živčih ljudi, ko se prek dneva v času največje pipeke, umaknejo soncu in si privoščijo siesto.

Bilo mi je čudno in nenavadno, ko je življenje sredi opoldneva nenadoma izumrlo. Ulice so postale tihe in prazne. Še golobi so se poskrili. Samo mi, otroci s celine, smo se željni sonca in morja, podili za žogo, čofotali po vodi in iskali školjke ter zbirali kamenčke.

Naj nam letošnjega poletja ne pokvarita sonce in poletna vročina. Naj bo dopust poln lepih in sproščujočih trenutkov, da ga bo vredno spraviti med spomine. Potrudimo se in čim več časa preživimo v naravi. Postanimo za nekaj časa del nje, da jo bomo čutili in bolje spoznali. Privoščimo si ravno dovolj sonca. Poskrbimo, da se bomo sprostiti in energetsko napolnili, da bomo okrepili imunski sistem in se pripravili na obremenitve, ki nas čakajo jeseni. Srečno!

Prim. Janez Poles,
dr.med.-internist

Sarajevo – Mostar

»Ali že veš, kam nameravamo letos na sindikalni izlet? Ne? V Sarajevo in Mostar! Letos pa lahko greš zraven, saj še nikoli nisi šla!«
 Kar toplo mi je postalo pri srcu! Sarajevo... Pred tremi leti smo ga obiskali, ampak resle za hip – tako da ga v celoti nisem mogla doživeti!

Ali bom lahko še enkrat gledala vse grozote, ki kot duhovi nemo pričajo o grozodejstvih, ki jih je sposoben narediti človek? Spominjam se, kako sem pred tremi leti jokala, ko smo se vozili skozi Bosno! Podrte hiše – točno vidiš, kdo je živel tam, ker je v vasi porušena džamija, sosednji hiši pa sta celi... Ali tovarna: nemo zrejo železne ruševine in čakajo... na kaj? Ali označene »parcele« - minska polja – koliko nesreč bo še v naslednjih letih pri iskanju min ali ko bodo na sprehodu slučajno naleteli nanje?

Bom, bom zmogla – bom pa Bosno prespala in se zbudila šele v Sarajevu! Pa tudi zaradi naših prijateljev, Sarajevčanov, ki zdaj živijo v Stockholmu. Nerma je z otrokoma leto vojne preživela pri nas. Zelo smo se navezali, nato pa je z otrokoma odšla na Švedsko, kjer se jim je pridružil tudi mož Jasmir.

Nerma je vedno s toliko topline pripovedovala o Sarajevu, o ljudeh, ki so nekaj posebnega, kajti v soseski živijo v sožitju ljudi je vseh narodnosti. V premeru petsto metrov stojijo štiri različne cerkve: muslimanska, katoli-

ška, pravoslavna in židovska. Kot muslimani so imeli najboljše prijatelje tudi Srbe in Hrvate. Verskih razlik niso poznali. Nerma je vedno govorila, da bodo ljudje v Sarajevu premagali vojno in spet dokazali, da ljudje z zdravim razumom lahko živijo skupaj ne glede na narodnost ali versko pripadnost!

Ko potuješ po Evropi oziroma EU, se kar navadiš, da na nobeni meji ne gledajo več potnega lista, zgradbe bivših carin samevajo... Na »južni« meji pa je malo drugače... Spet čakanje, ne da bi vedel, zakaj, kajti drugih potnikov ni veliko, pregled potnih listov... No, pa tudi to preživimo še kar dobre volje in že smo v »Srbski krajini«. Moj sklep, da pot do Sarajeva prešpim, sem v celoti uresničila! Torej moram pogledati na zemljevid, kje smo se sploh vozili!

Preveč je belih spomenikov!

Zato pa je bil prvi pogled na Sarajevo toliko bolj ganljiv. Ustavili smo se pri športni dvorani Zetri, ki je bila zgrajena za olimpijske igre 1984 v Sarajevu, med vojno v celoti porušena, zdaj pa je že sko-

raj v celoti obnovljena.

Ampak okoli nje se razprostira grobišče: skoraj sami beli kamni, da ti vzame dih. Tu nam je dobrodošlico zaželel gospod Vasa, lastnik turistične agencije v Sarajevu, ki nam je pripravila program ogleda. Kot pravi stari »Jugoslovan«, ki je sodeloval skoraj na vseh področjih in v vseh podjetjih, ki so nekdaj nekaj pomenila, nas je vodil po Sarajevu, kazal na opustošene nebotičnike, ki še čakajo obnove, do Ilidže, našega prvega postanka. Ob letališču smo po ozki cesti, skoraj stezi, prispeli do »Tunela«. Tukaj pa se nisem mogla več zadržati: solze so tekle v potoku ...

Tunel... Edina vez s svetom... Poleg radijskih zvez in ljudi, ki so »beguncem« omogočili, da so se slišali s svojimi doma... Sploh ne vemo, kakšno vlogo so amaterski radiovezi v resnici odigrali v tej vojni... Podzemni rov – kopali so ga štiri mesece in 4 dni – ko so po preračunu, da bi se morali že srečati z obeh strani, mislili, da so zgrešili smer, so po dveh dneh le prišli skupaj – točno po gabaritih. Šala o dveh rovih se ni uresničila.

Turško in avstroogrsko sožitje

Avtobus nas je nato popeljal po okolici in z druge strani smo spet zagledali Sarajevo – ob Miljacki smo se podali po mestu. Vodič nas je opozarjal na različnosti, ki se kažejo v tem svetovljanskem mestu: hiše in džamije še iz turških časov, nato vpliv Avstroogrške s secesijskimi stavbami; veliko zgradb je uničenih, poškodovanih, redke so že v celoti obnovljene, veliko jih še čaka na obnovo.

In prihod na Baščaršijo. Posebnost Sarajeva. Najprej turški del z lesenimi hiškami v stilu vzhoda: spominki, uporabne stvari iz bakra, usnja, litine, lesa, tkanine, potiskane z naravnimi barvami – zelo slikovito. Potreba po kavi – turški kavi! Zato nas lokalni vodnik popelje v restavracijo – Han, kjer pravo turško kavo res dobimo, pa še ratluk zraven. In pove, da je stavba še iz turških časov, da je bila že takrat kot motel za trgovce oziroma popotnike. Tri dni so lahko skupaj z živalmi bivali in jedli zastoj, po treh dneh pa so morali bivanje plačati. Od tod torej izrek: »Svakog gosta tri dana dosta!«

Seveda smo morali poskusiti tudi čevapčiče. Resnično so najboljši! Z lepinjo in kozarčkom piva! Seveda smo naleteli na hladen odnos lastnika restavracije: alkohol in ženske v muslimanskem svetu. Toda, saj se navajajo na vse!

Zvečer smo se z avtobusom odpeljali na obrobje Sarajeva, na Bistrik, kjer smo v rajski restavraciji »Park prinčeva« okušali kulinarčne dobrote ob zvokih ansambla, ki je igral razpoložensko glasbo. S terase je bil prečudovit pogled na celotno Sarajevo, obsijano z zahajajočim soncem, na koncu pa smo zrl v svet luči pod seboj – kot da so vsa nesoglasja izgajena!

Most

Drugi dan nas je avtobus popeljal preko Igmana mimo Bjelašnice, še vedno pokrite s snegom,

ob Neretvi do Mostarja. Spet smo lahko »občudovali« ostanke zverinskih početij »sovražnikov« - Vasa jih je imenoval »bagra« ali »gamat« - ki so uničili vse

športne objekte, ki so bili zgrajeni za olimpijado in po njej! Tako da porušeni most čez Neretvo še iz ofenzive v 2. svetovni vojni ni bil videti nič kaj posebnega!

In Mostar! Prelepo mesto v Hercegovini z vplivi jadranskega podnebja (termometer se je povzpел čez 30° C). Vendar še močno porušeno. Glavna ulica je neprepoznavna. Okostja hiš spominjajo na pokopališče...

Lokalna vodnica nas je popeljala do svetovno znanega mostu, ki so ga bili v celoti porušili! Le kdo oziroma kakšen človek lahko poruši zgodovinski spomenik, ki je stoletja privabljal svetovne popotnike, umetnike, znanstvenike, da so si ga ogledovali in občudovali mojstrovino izpred petsto in več let. Spomnila sem se šale, ki je ob uničenju mostu zakročila med ljudmi. Ravno zato je verjetno žaba (ne zlata ribica), ki jo je ujel domačin, izpolnila željo »Naredi most nazaj!« na dva načina: najprej kot telovadni element z rokama nazaj, nato pa s pomočjo domačinov in sponzorjev tudi resničen »nov« most: (popolnoma) enak prejšnjemu!

Duše Sarajeva niso uničili

Vrnili smo se v Sarajevo. Od našega hotela z zvanečim imenom

»Hollywood« smo pešačili do parka, od koder smo se s kočijami odpeljali po 300 let starem drevoredu do »vrela Bosne« - turistični točki Sarajevčanov. Izvir je

čudovit, prek potočkov so speljani leseni mostovi, na otočku sredi jezera gnezdiijo labodi, iz restavracije pa slišimo zvoke harmonike in slovensko narodno pesem. Kočijaži nam povedo, da že ves dan vozijo samo Slovence.

Nato si nočno Sarajevo ogledamo še iz vrteče se restavracije na vrhu nove zgradbe Avaza, ki je zrasla na temeljih porušene zgradbe časopisnega podjetja Oslobođenje. Pred tremi leti je na tem mestu še sameval »opomnik bodočim rodovom« - ruševine s travo in z drevjem. Pa so si premislili in zgradili prelepo modro zgradbo s štirimi okroglimi stolpi.

Tretji dan še slovo od Baščaršije, še zadnji požirek vode iz vodnjaka ob džamiji, da se zagotovo še vrnemo, še zadnji spominek in »slatko« iz slaščičarne, pa stisk roke in »Srečno pot« gospoda Vase...

Zdaj vem, Nerma, zakaj si tako želiš nazaj v Sarajevo! Spoznali smo ljubeznive, prekrasne ljudi, ki si želijo in bodo naredili vse, da se povrne sijaj Sarajeva v celoti! Veliko je že narejenega, veliko dela pa vas še čaka!

In rane, se bodo kdaj v celoti zacelele? Trdno verujete, da boste uspeli dokazati, da je Sarajevo v resnici svetovljansko mesto z dušo!

Marica Močilnik

Prehodni pokal znova Praktičnemu izobraževanju!

Odlična organizacija, pester program aktivnosti, tudi otroška delavnica, primerno oblačno vreme, morda nekoliko sopeno, dobro razpoloženje, velika udeležba, tudi celih družin so dejstva, ki so sestavila uspešne 4. športne igre športnega društva 18. junija.

Zbrane je na ploščadi pred Restavracijo Jezero pozdravil direktor Premogovnika Velenje dr. Evgen Dervarič: »Tudi sam sem športnik po duši in se ukvarjam z različnimi športi. Trudim se, da se veliko gibljem, kajti gibanje je del zdravega načina življenja. Prepričan sem, da vsi, ki ste prišli na današnje igre, zdravo živite in boste znali pritegniti k razgibanemu življenju svoje družinske člane in sodelavce. Osnovni namen iger ni, da iščemo zmagovalce, temveč da preživite razgiban dan na svežem zraku, da se družite in povesebite.«

Pa vendar je čar vsake športne igre tudi v tem, da išče zmagovalce. Navedimo letošnje!

Mali nogomet: 1. Priprave, 2. PLP, 3. Proizvodnja 2;

Košarka: 1. Transport, 2. ESTO, 3. Tretina;

Tenis: 1. Darja Rehar – Muharem Halilović, 2. Andrej Goršek – Jure Goličnik, 3.- 4. Andrej Horvat – Milan Goltnik, Jure Štefulj – Joži Kolenc;

Odbojka: 1. Proizvodnja, 2. Modri blisk, 3. Izgubljeni;

Golf: 1. Stojan Kuri, 2. Zdenko Ledinek, 3. Ibrahim Avdičević;

Mini golf: 1. Zoran Kos, 2. Brigita Robida, 3. Srečko Pajenk;

Streljanje z lasersko puško: 1. Savo Osolnik, 2. Drago Kolar, 3. Mehmed Porobić;

Gokart: 1. Darko Kralj, 2. Blaž Kralj, 3. Ferdo Žerak.

Tekmovanje posebnega značaja na vsakih športnih igrah pa je veslanje. Letos je sodelovalo 8 ekip in vse so imele poleg naloge, da v čim krajšem času preveslajo določeno dolžino, tudi namen, da ne dovolijo ponovne osvojitve prehodnega pokala ekipi Praktičnega izobraževanja. To jim ni uspelo. V finalno vožnjo se je poleg poznejših zmagovalcev uvrstila ekipa ESD, toda lanskim zmagovalcem sicer odločni veslači niso bili kos. A kot je dejal v uvodu direktor, zmage niso bile najpomembnejše, kajti bila je lepa, razgibana, družabna sobota. To je štel kot zmaga za vsakega udeleženca!

Diana Janežič, foto Hans

Športno društvo vabi...

Kekčeva dežela,

torek, 15. julija

za otroke, člane ŠD, stare od 3 do 10 let
Odhod ob 8.00 izpred Rdeče dvorane, ob 11. uri odhod otrok (brez spremstva staršev) s terenskimi vozili v Kekčevo deželo, kjer jih bo Kekec postregel s kislim mlekom in žganci, prebivalci Kekčeve dežele bodo otrokom pripovedovali zgodbe, morda bodo srečali tudi hudobnega Bedanca... Privoščite otrokom sanjski svet pravljic!

Vrnitev iz Kekčeve dežele ob 13. uri, malica in napitek pred hotelom Larix, odhod iz Kranjske Gore ob 15. uri, vrnitev v Velenje okoli 17. ure.

Cena:

4.000 SIT za otroke,
3.000 SIT za odrasle (brez ogleda Kekčeve dežele).
Otroci, stari od 3 do 7 let, morajo imeti do Kranjske Gore spremstvo staršev.

Informacije in prijave:

ŠD, 03/5899-6424 ali interno 18-20, do 11. julija.

Terme Olimia, Aqualuna

torek, 19. julija

Odhod ob 8. uri izpred Rdeče dvorane na enodnevni izlet s kopianjem v termalnem parku, ob spremstvu animatorja in zabavi z igrami: spuščanje po vodnih drčah, pikado, zabijanje žeblicev, mali nogomet na travi, odbojka na mivki, ustvarjalne delavnice za otroke.

Odhod iz Aqualune ob 16. uri.

Cena:

2.000 SIT otroci,
2.500 SIT odrasli.

Informacije in prijave:

ŠD, 03/5899-6424 ali interno 18-20, do 15. julija.

Tečaj jadrnanja z jadrnalno desko,

pričetek 25. julija ob 17. uri

10-urni tečaj, ki traja po 2 uri na dan, bo izvajal klub vodnih športov Velenje, ki priskrbi tudi opremo.

Cena:

24.000 SIT za nečlane ŠD,
14.000 SIT za člane ŠD.

Možnost plačila na 3 obroke.

Informacije in prijave:

ŠD, 03/5899-6424 ali interno 18-20.

Trinajstica prinesla ribiško zmago

V soboto, 11. junija, je ob Škalskem jezeru potekalo prvenstvo Premogovnika Velenje v ribolovu. Sodelovalo je 5 ekip.

Ekipni rezultati:

1. HTZ IP 13.470 gramov ulovljenih rib,
2. ESD 13.125 g,
3. Zračenje Praktično izobraževanje 6.920 g,
4. Klasirnica 690 g,
5. Proizvodnja 550 g.

Uvrstitve posameznikov:

1. Vojko Krajnc, HTZ IP, 6.850 g,
2. Matej Britovšek, Zračenje Praktično izobraževanje, 5.020 g,
3. Zdenko Mikac, ESD, 4.500 g,
4. Venko Antunovič, Priprave, 4.150 g,
5. Josip Namlič, Priprave, 4.000 g.

NK Rudar znova v 1. ligi

Vendar pa je bilo vprašanje, ali bo NK Rudar v prihodnji sezoni res zaigral v 1. SNL, še odprto. Zaprl ga je upravni odbor Rudarja, ki je 8. junija sprejel odločitev, da se bo klub v sezoni 2005/06 prijavil za tekmovanje med najboljšimi slovenskimi klubi, in to kljub odločitvi NZS, da bo liga štela deset klubov.

UO je potrdil tudi proračun kluba za naslednjo sezono in sklenil, da bo NK Rudar tudi v višji ligi nastopal z amatersko ekipo. Proračun kluba za izplačila igralcem in trenerjem prve ekipe bo znašal največ 30 milijonov SIT. Najvišja pogodba z igralcem NK Rudar bo 70.000 SIT bruto.

V klubu so prepričani, da bodo uspeli sestaviti kvalitetno in konkurenčno ekipo, saj imajo nadarjene igralce, ki so jih vzgojili z načrtnim delom z mladinskimi selekcijami, imajo pa tudi dobro urejeno infrastrukturo. Prav tako je pomembno dejstvo, da redno izplačujejo dogovorjene obveznosti.

Kot je povedal predsednik NK Rudar **Janko Lukner**, pričakujejo, da bo tudi NZS s svojimi odločitvami podprla takšno klubska politiko oziroma omogočala, da se še v katerem klubu, namesto za politiko, ki vodi v likvidacijo kluba, odločijo za tekmovanje v 1. ligi z amatersko oziroma polprofesionalno ekipo. Odločitev vodstva kluba temelji tudi na dejstvu, da je odziv gledalcev v Velenju premajhen, da bi lahko pridobili več sponzorjev, tako ostaja glavni sponzor Premogovnik Velenje.

Upravi odbor je sprejel še odločitev, da bo ekipo v prihodnji sezoni vodil Drago Kostajnshek.

NK Rudar je v sezoni 2004/05 v 33. krogih nanižal 23 zmag, 3 neodločene izide in 7 porazov. Razlika v zadetkih je plus 37, zbrali pa so 72 točk. Je po oceni trenerja Draga Kostajnsheka to bera, ki so jo pričakovali?

Drago Kostajnshek: »NK Rudar je ob koncu letošnje sezone zabeležil popolnoma enak uspeh kot lani, to je prvo mesto na drugoligaški lestvici, vendar pa je letošnji dosežek večji, ker smo ga dosegli samo z mladimi domačimi igralci in zadnji del prvenstva odigrali tudi zelo prepričljivo, je pa ta uspeh tudi slajši, ker nas bo popeljal nazaj v 1. ligo.

Takšne bere, po pravici povedano, nismo načrtovali, posebno ne po jesenskem delu, ki je bil nekoliko slabši. Smo si jo pa želeli. Zato smo spomladanski del odigrali precej bolje.

Ves čas smo bili v neposrednem boju za prvo mesto z Nafto Lendava, ki je dobra ekipa, vendar ima več starejših igralcev, ki so v nekaterih elementih slabši od naših mlajših igralcev. Vsako tekmo pa smo morali biti maksimalno koncentrirani in si nismo mogli privoščiti napak. Nekaj smo jih naredili, to je nezadnje 7 porazov, a smo garali in se popravljali.«

Iz 2. lige se nižje selita Izola in Šmartno, bolj presenetljivo pa je, da so se od 1. lige poslovili kar štiri klubi. Drago Kostajnshek: »V 1. ligi igra deset ekip, ki izpolnjujejo pogoje te lige ter so sposobne in trenutno najboljše. Katere ekipe so to, je nepomembno. Nerodno je sicer, da glavno mesto Slovenije nima prvoligaša, a to je nesposobnost Ljubljane in nekaterih krogov ljudi, ni pa katastrofa. Prepričan sem, da bo nova desetčlanska ekipa 1. lige igrala dober nogomet in bodo ti klubi naredili več za nogomet, kot ljubljanska moštva, ki niso naredila ničesar.«

Drago Kolar

Sedaj je čas za nakup sezonskih vstopnic za ogled nogometnih tekem Rudarja

Po sklepu uprave kluba bodo v jesenskem delu sezone 2005/2006 cene vstopnic za ogled posameznih tekem Rudarja v 1. Simobil ligi na stadionu ob jezeru v redni prodaji **1.500 SIT**.

Za kupce sezonskih vstopnic bodo cene bistveno nižje, saj so bili v klubu sprejeti sklepi,

- da bodo le-te za ogled najmanj 10 tekem po **9.000 SIT**,

- da lahko delavci poslovnega sistema Premogovnik Velenje sezonske vstopnice dobijo že po **8.000 SIT**, plačljivo v štirih obrokih,

- da bodo dosedanji imetniki sezonskih vstopnic, člani sindikata in Športnega društva Premogovnika Velenje upravičeni še do posebnih ugodnosti: člani obeh organizacij bodo prihranili za vsako članstvo po 1.000 SIT in sezonsko vstopnico, plačljivo v štirih obrokih, dobili že za **6.000 SIT**.

Omenjeni popust lahko člani sindikata in Športnega društva uveljavijo izključno v pisarni Športnega društva Premogovnika v NOP, kjer lahko v času **od ponedeljka, 4., do točka, 12. julija 2005**, prevzamejo sezonske vstopnice tudi dosedanji imetniki teh vstopnic, zaposleni v Premogovniku Velenje.

Če jih v tem obdobju ne bodo prevzeli osebno, jim jih bomo posredovali v petek, 15. julija, v kuvertah z junijskimi plačami.

Skratka, kdor želi letošnjo jesen z Rudarjem prebiti na tekmovanju 1. Simobil lige na stadionu ob jezeru, bo izbral najboljši način: privoščil si bo poceni sezonsko vstopnico!

Uprava NK Rudar Velenje

Nogometaši Rudarja so 5. junija odigrali zadnjo tekmo letošnje drugoligaške nogometne sezone. V Krškem so premagali domače moštvo s 3:2 in se s to zmago le še utrdili na prvem mestu lestvice. S tem so si zagotovili napredovanje med najboljše slovenske prvoligaške nogometne klube.

14. olimpijski tek

Leto 2005 je mednarodno leto športa in telesne vzgoje in tradicionalni olimpijski teki so bili tudi letos le kamenček v mozaiku najrazličnejših športnih in rekreativnih tekmovanj. V Velenju sta Olimpijski komite - Združenje športnih zvez in Mestna občina Velenje 16. junija pripravila 14. olimpijski tek, organizator pa je znova bilo športno društvo poslovnega sistema Premogovnik Velenje. Prvega teka, pred 14. leti, se je udeležilo več kot 1.400 tekačev in takšno število udeležencev bo zagotovo težko še kdaj ponoviti. Letos je na 3- oziroma 6-kilometrski progi okoli Škalskega jezera teklo 207 udeležencev vseh starosti. V znak priznanja za tek so prejeli majice in diplome Olimpijskega komiteja, sponzorji pa so prispevali veliko praktičnih nagrad. Če bo kdo izmed rekreativnih udeležencev teka to vajo ponovil še večkrat med letom, je bil namen dosežen.

di, foto Jože Grubelnik

Rešitev nagradne križanke

ERICa Velenje, Inštituta za ekološke raziskave, objavljene v Rudarju 4/2005, je geslo:

»Učinkovito reševanje okoljskih problemov«.

Nagrajenci:

1. nagrada Janko Oštir, Paka 69, 3320 Velenje,
2. nagrada Milica Kožar, Kardeljev trg 5, 33-20 Velenje,
3. nagrada Damir Huremović, Kersnikova 13, 3320 Velenje.

Knjižne nagrade bodo prejeli po pošti. Čestitamo!

Zakaj pa ne na Roglo?

Zasedenost sindikalnih apartmajev v drugi polovici leta v zdraviliških krajih je 85-odstotna, na Rogli pa 50-odstotna. Presenetljivo je letos slabša zasedenost apartmaja na Rogli kljub napovedim, da bo poleti spet vroče, da bodo gozdne jagode, maline in borovnice bogato obrodile in da bo po pohorskih gozdovih gob, kot jih še ni bilo. Zaradi tega se je gospodarska komisija odločila, da vsem družinam, ki bodo v letni sezoni letovale v apartmaju na Rogli podarimo štiri brezplačne vozovnice za adrenalinsko sankališče. Poleg tega imajo člani Športnega društva tudi popust pri koriščenju bazena in savn tako na Rogli kot v bližnjih Zrečah. V pripravi pa je pogodba še za nekatere druge storitve. Pustite se presenetiti! Na Rogli je mogoče koristiti tudi vikend paket. Edini prosti počitniški termin na Rogli je 15. julija. Rogla je prosta še od 2. septembra do začetka decembra. 30. septembra je prost manjši apartma v Banovcih, 21. oktobra pa večji apartma v Čatežu. Od konca jesenskih počitnic, to je od 4. novembra do pričetka božično-novoletnih praznikov pa se najdejo prosti termini v vseh naštetih krajih. Nekaj prostih terminov je tudi v Moravcih od 25. novembra dalje.

Aktivni in upokojeni člani sindikata se za proste kapacitete lahko prijavite v tajništvo sindikata (telefon 586 1111, int. 1612) vsak dan od 7. do 15. ure (ob petkih do 13. ure).

Tajništvo sindikata

Zahvala

Ob smrti mame

Barbare Ojsteršek

se iskreno zahvaljujem zaposlenim v HTZ za izrečena sožalja, sveče in denarno pomoč.

Boris Ojsteršek

Zahvala

Ob smrti očeta

Selima Halilovića

se zahvaljujem sindikatu Premogovnika Velenje in sodelavcem za darovane sveče in denarno pomoč.

Osman Halilović

Zahvala

Ob smrti očeta

Slavka Masatovića

se zahvaljujem sindikatu in sodelavcem službe varovanja za izrečena sožalja in denarno pomoč.

Nenad Masatović

Ponujamo vam

GSM telefonske aparate, mobi pakete, brezvrvične telefonske aparate Siemens, Panasonic, dodatno opremo za GSM,... po izredno ugodnih cenah. Pri nas lahko kupite razne telefonske aparate iz Mobitelovih prodajnih akcij in opremo ter sklenete novo naročniško razmerje ali podaljšate obstoječa naročniška razmerja.

59.900 SIT	14.900 SIT	11.990 SIT	13.990 SIT	14.990 SIT
MOTOROLA E1000	ERICSSON K 500i	SIEMENS GIGASET A140	PANASONIC KX-TCD440	PLANTRONICS M2500

MOŽNOST PROSTORČNEGA

Nudimo vam celoten video nadzorni sistem s visoko kvalitetnimi kamerami za vaš dom (nadzor otroških sob, vhod v prostore...), nadzor poslovnih prostorov in vam s tem zagotovimo višjo stopnjo varnosti za nizko ceno.

Zaposlenim v poslovnem sistemu Premogovnika Velenje omogočamo obročno plačilo preko osebnih dohodkov.

PRI NAS SE ZA VSAKOGAR NAJDE NEKAJ, ZATO NAS ČIMPREJ OBIŠČITE!

Nahajamo se v poslovnih prostorih na Preloški 1 (poleg Esotecha).

Lahko nas tudi pokličete na telefonsko številko 899-64-02 ali interno 6402.

Vabljeni v Alpski vrt Golte

Golte so visoka kraška planota, ki spada k predgorju južnih apneniških Alp in predstavlja tip osamelega krasa. Planotasti kras na Golteh ima vse značilnosti te pokrajine: večje in manjše

vrtače, suhe doline, podzemeljske jame (Ledenica, Kebrova luknja, Medvedja jama, Mesarska lopa) in naravna okna. Alpski vrt Golte v velikosti 2 ha se nahaja na nadmorski višini 1.300 do 1.400 m na območju tako imenovane Mozirske požganije (gozdno področje, ki je leta 1950 pogorelo) in je najvišje ležeči alpski vrt v Sloveniji. Široko pestrost avtohtonih rastlin v njem omogočajo različne talne podlage in različna osvetljenost tal zaradi izmenjave travnatih in gozdnih površin ter reliefa. Po vrtu se lahko sprehodite po več poteh, občudujete pregledno označene cvetlice in uživajte v naravi. Pot po Alp-skem vrtu vam bo vzela debelo uro časa, odvisno od vaših želja in razpoloženja. V vrtu so s preglednimi tablam označeni še iglavci, listavci, živali in gobe, ki rastejo oziroma živijo na tem območju.

Vabimo vas, da nas obiščete in si odpočijete v čudoviti gorski naravi. V juliju in avgustu obratuje nihalka vsak dan med 8. in 18. uro in vozi vsako polno uro.

Restavracija *Jezero*

NOVO!

PLES na TERASI
Z ŽIVO GLASBO

vsak petek
od 20. ure dalje

Vabljeni!

Šaleško-Savinjska dolina - naša dolina

Ozrimo se okoli in se prepustimo odkrivanju skritih koticov, ki so nam tako blizu, a kljub temu, žal, nepoznani. Spoznali bomo koticke neokrnjene narave, zanimivo preteklost in živahno sedanost, gostoljubne kmečke domačije ter športne izzive.

Ob vstopu v Šaleško dolino nas pričaka mogočen Velenjski grad, kjer domuje Muzej z stalnimi muzejskimi in galerijskimi zbirkami. V Muzeju premogovništva Slovenije boste za kratek čas lahko odšli med rudarje, kot se za pravega Velenjčana tudi spodobi. Turistično-rekreacijski center Jezero velja za enega najlepših športnih centrov. Njegovo obrežje živi skozi ves dan, saj nudi poleg sprehajalnih in kolesarskih poti tudi obilico drugih športnih aktivnosti. Ponudbo zaokrožuje restavracija Jezero z izbrano gostinsko ponudbo. Velenje je vsekakor »mesto priložnosti«.

Središče Zgornje Savinjske doline je Mozirje, v katerem se nahaja park cvetja z etnološkimi objekti.

Nad mestom se dvigajo planine Menina in krajinski park planote Golte. Golte veljajo za priljubljen rekreacijsko turistični center s pestro ponudbo poletnih aktivnosti. Do Golt vas odpelje nihalka, naprej pa se podate peš. Posebno doživetje vam nudi Pot po Golteh z ogledom edinstvenega Alpskega vrta v njegovem naravnem okolju.

Nedaleč stran, v Nazarjah, vas pričakuje v gradu Vrbovec Muzej gozdarstva in lesarstva, na Ljubnem ob Savinji pa Flosarski (splavarski) muzej ter vrsta drobnih zanimivosti.

Iz Luč vodi pot do Snežne jame na Raduhi, ki jemlje dih s 100 metrov dolgim breznom ledenih kapnikov.

Reka Savinja vas vabi v svoje okrilje z možnostjo vodnih športov. Visokogorska vasica Solčava nudi izhodišče za čudovite planinske ture v Kamniško Savinjske Alpe ali kolesarjenje po strmih, zanimivih pobočjih Solčavskega. V razgiban svet Alp se zajedajo tri privlačne, skoraj vzporedne doline: Logarska dolina, Robanov in Matkov kot. V vsaki od njih se skriva nekaj posebnega.

Izkoristite dan in se nam v juliju in avgustu pridružite na naših skupnih potepanjih.

Metka Marič

Tedenski program poletje 2005 je tak:

PONEDELJEK:

8.30 Planinski pohod na Raduho z ogledom Snežne jame in kosilom (4.600 SIT)

16.00 Plezanje po skalnem ali umetnem poligonu (1.500 SIT)

20.00 Etnološki večer »Srečanje pod kozolcem« Luče (3.500 SIT)

TOREK:

10.00 Ogled Muzeja gozdarstva in lesarstva Nazarje ter Mozirskega gaja (2.900 SIT)

14.30 Vožnja s kajakom po Savinji (5.000 SIT)

19.00 Multivizijska predstavitev Solčavskega (brezplačno)

20.00 Nočni pohod do slapa Rinka v soju bakel (1.900 SIT)

SREDA:

8.30 Planinski izlet v Potočko zijalko (2.800 SIT)

9.00 Kolesarski izlet v Robanov kot in plezanje (2.000 SIT)

10.00 Ljubno nekoč in danes (2.300 SIT)

13.30 Velenjske knapovske dogodivščine z ogledom obeh muzejev (2.250 SIT)

19.00 Delavnica naredi sam: »Filcni izdelki iz volne« (4.000 SIT)

ČETRTEK:

9.30 Ogled snežne jame na Raduhi (4.200 SIT)

9.00 Z nihalko na Golte in ogled Alpskega vrta (1.200 SIT)

14.00 Kopanje z večerjo v Termah Topolšica (2.900 SIT)

14.00 Degustacija vin in hrane v vinski kleti (3.500 SIT)

14.00 Vožnja s kajakom ali raftom po reki Savinji (6.000 SIT)

15.00 Peka »štrudlja« z ogledom kmetije (1.300 SIT)

PETEK:

9.00 Solčavska panoramska cesta (3.300 SIT)

9.30 Vožnja z raftom po reki Savinji (5.000 SIT)

12.00 Pot po Golteh z ogledom Alpskega vrta (1.200 SIT)

20.00 Multimedijška predstavitev Solčavskega (brezplačno)

SOBOTA:

8.00 Planinska tura Luče - Podvežak - Korošica (2.000 SIT)

9.00 Športni dopoldan s kosilom na TRC Jezero (od 2.300 SIT)

10.00 Panoramski polet z letališča Lajše (3.500 SIT)

14.00 Z nihalko na Golte in ogled Alpskega vrta (1.200 SIT)

16.00 Kolesarski izlet (2.000 SIT, z najemom kolesa 3.000 SIT)

NEDELJA:

9.00 Tandemski polet z jadrlnim padalom na Golteh (14.000 SIT)

10.00 Sprehod po krajinskem parku Logarska dolina in vožnja z lojtrnikom (2.500 SIT)

12.00 Velenjske knapovske dogodivščine z ogledom obeh muzejev in mesta (3.700 SIT)

14.00 Kopanje z večerjo v Termah Topolšica (3.100 SIT).

POPUSTI: otroci do 4. leta brezplačno, od 4. do 14. leta 30 odstotkov v spremstvu staršev (ne velja za kajak in raft).

Možnost avtobusnega prevoza do zbirnega mesta z doplačilom. Cena povratne vozovnice 2.000 SIT na osebo.

V naši dolini življenje ni zaspano, Odkrijte ga in ne bo vam žal! Dodatne informacije in prijave v Turistični agenciji GOST na Rudarski cesti 6 v Velenju oz. prek telefona 897 32 80 ali 031 659 496.

GIZ RTD - Nastali so prvi programi

GIZ za razvoj turističnih destinacij, v katerega so vključena tudi tri podjetja poslovnega sistema Premogovnik Velenje, je svoje delo zastavil resno. Dela v petih projektih skupinah, katerih člani prihajajo kar iz 14 podjetij, tako ali drugače vpetih v turistični utrip SAŠA regije.

Pod sloganom Izkoristi dan je nastal tedenski program Poletje 2005, v okviru katerega bo mogoče v juliju in avgustu zapolniti vsak dan v tednu. Pripravljenih je prek 30 programov in možnosti za prijetno preživljanje prostega časa v naravi ob istočasnem spoznavanju Zgornje Savinjske in Šaleške doline.

Programi so v prvi fazi namenjeni skupinam, imajo animatorje, po želji bo poskrbljeno tudi za prevoze. Cene so primerljive, po zagotovitvi pripravljavcev programov tudi konkurenčne, mogoči pa bodo tudi običajni popusti.

Programi bodo predstavljeni v lični zbiranki, ki izide v prvih dneh julija. Torej, pripravljavci programov so se potrudili, na vas pa je, ali boste izkoristili vse priložnosti, ki izhajajo iz njih.

Srečko Gračner, Vodja razvojnega projekta

Vljudno vabljeni!

VZEMI SI ČAS ZASE...

LIFE CLASS PROGRAMI PORTOROŽ

3-dnevni paket v hotelu Neptun 4* do 06.08. 29.900 SIT
(cocktail dobrodošlice, polpenzioni, kopanje v bazenih Palace,
prost vstop na plažo in v Casino)

Program za konec tedna z ogledom Festivala melodij morja in sonca
14.-17.07. od 23.800 SIT
(nočitev z zajtrkom, kopanje v bazenih Palace, ogled finala Festivala,...)

HOTEL LUCIJA 3* PORTOROŽ do 30.07.

5-dnevni paket 39.900 SIT
(polpenzioni, kopanje v GH Metropol). Brezplačno za otroka do 12 let!

HOTEL IN VILA ZLATOROG 3* BOHINJ do 31.07.

3-dnevni paket do 10.07. 21.300 SIT, od 10.07. 24.300 SIT
(polpenzioni). Brezplačno za otroka do 12 let!

HOTEL VIVAT 3* MORAVSKE TOPLICE

Vikend paket 18.900 SIT
(polpenzioni, kopanje v Termah 3000). Brezplačno za otroka do 14. leta!

Poletna potepanja....

MIRABILANDIA	vsako soboto	9.200 SIT
GARDALANDtorki,	četrтки, sobote	9.600 SIT
MIRABILANDIA & RIMINI	09.-10.07., 23.-24.07.	19.900 SIT
ROMANTIČNE BENETKE	16.07., 27.08.	5.990 SIT
POLETNA ŠVICA	23.-30.07.	52.700 SIT
ZBOR TRUBAČEV GUČA	05.-07.08.	22.900 SIT

MOŽNOST OBROČNEGA PLAČILA DO KONCA LET!

VELIKO JE POTI, A LE ENA JE PRAVA!

TURISTIČNA AGENCIJA GOST
Rudarska cesta 6, 3320 VELENJE
Telefon: 897 32 80

Noč ob jezeru

Summer delight

22.7.2005

VELENJSKO JEZERO

21.00

DJ's HOUSE MOUSE

www.housemouse.tk
www.neurobic.net/SLO

MONTE VAGINO

voxtribehouse/AUT

BRLEE

winner SYLD 04, overload/SLO

DAVE MANALI

earresistible/ITA

ALEKSIJ

house_spectrum/SLO

MC ALEX DONATI

[valkana beach, ag/ITA](http://valkana_beach_ag/ITA)

23.7.2005

VELENJSKO JEZERO

20.00

BORIS NOVKOVIĆ

ČUKI

ATOMIK HARMONIK

SELECT

BREZ VSTOPNINE

Posebne ugodnosti SKB banke za zaposlene v poslovnem sistemu Premogovnik Velenje

SKB banka je druga največja zasebna komercialna banka v Sloveniji. Imamo trdno navezo z ugledno evropsko bančno skupino Société Générale, kar nam povečuje kapitalno moč, konkurenčnost in varnost poslovanja ter nam hkrati omogoča tudi uvajanje novih storitev na slovenski bančni trg. S poslovnim sistemom Premogovnik Velenje SKB banka že uspešno poslovno sodeluje, v prihodnosti pa bi želeli sodelovanje utrditi tudi na področju osebnih financ zaposlenih, saj smo prepričani, da boste s prestopom v SKB banko zagotovo pridobili. Za zaposlene v poslovnem sistemu Premogovnik Velenje smo v SKB banki pripravili posebno ponudbo.

Prednosti osebnega računa v SKB banki

Če boste prenesli svoj osebni račun, na katerega prejimate plačo, pokojnino oziroma druge redne mesečne prilive z druge banke v SKB banko, boste lahko deležni naslednjih ugodnosti:

- brezplačna prva odobritev limita v višini odobrenega limita na računu pri prejšnji banki,
- brezplačna enoletna članarina za MasterCard ali VISA kartico,
- brezplačni SPLET KOMPLET (SKB NET, Zeleni telefon in WAP SKB NET),
- dnevni limit dviga gotovine na bančnih avtomatih, na željo stranke tudi do 100.000 tolarjev dnevno,
- hitra ureditev direktnih obremenitev; v primeru, da imate na osebnem računu, odprtem pri drugi banki, sklenjene direktne obremenitve oz. trajne naloge, bomo sami poskrbeli in uredili vse potrebno za ponovno vzpostavitev vaših direktnih obremenitev na novem osebnem računu z ustreznim podjetjem (Elektro, Telekom, RTV ...),
- odobritev kredita za poplačilo obstoječih kreditov v drugi banki, brez stroškov odobritve kredita.

Osebni račun v SKB banki, na katerega prejimate plačo ali pokojnino, vam zagotavlja tudi **brezplačno zavarovanje za primer nezgodne smrti - v višini 600.000 tolarjev**.

Svojim strankam ponujamo tudi enega izmed najugodnejših **stanovanjskih in potrošniških kreditov** v Sloveniji ter izredno ugodne **kredite za nakup novega ali rabljenega avtomobila**.

Kako do osebnega računa brez čakanja v vrsti?

- pokličite v poslovalnico, v kateri želite odpreti osebni račun, in z osebnimi bančniki se boste dogovorili za termin obiska v poslovalnici,
- za obisk v poslovalnici se lahko naročite tudi prek spletnih strani www.skb.si/zamenjambanko ali na Zelenem telefonu 080 15 15.

Dodatne informacije

Podrobnejše informacije o ponudbi in odpiranju osebnega računa dobite na spletni strani www.skb.si, lahko pa pokličete ali obiščete vam najbližjo poslovalnico SKB banke:

Poslovalnica Velenje Prešernova 22, 3320 Velenje	
Saša Ožir - vodja poslovalnice	(03) 898 60 80
Matjaž Rotovnik - osebni bančnik	(03) 898 60 76
Bogdana Krajnc - osebni bančnik	(03) 898 60 70
Poslovalnica Celje Vruncjeva 2 A, 3000 Celje	
Tatjana Plaskan - vodja poslovalnice	(03) 428 63 26
Poslovalnica Rogaška Slatina Kidričeva ulica 11, 3250 Rogaška Slatina	
Jasna Piliš - vodja poslovalnice	(03) 818 14 42
Poslovalnica Žalec Savinjska 12, 3310 Žalec	
Marija Strožer - vodja poslovalnice	(03) 712 03 19
Poslovalnica Slovenj Gradec Francetova 7, 2380 Slovenj Gradec	
Katarina Breznik - vodja poslovalnice	(02) 885 07 74
Poslovalnica Mozirje Na trgu 19, 3330 Mozirje	
Olga Vratnik - vodja poslovalnice	(03) 839 12 50

Odpiranje računa še nikoli ni bilo enostavnejše!

In še posebna ugodnost: stranke SKB banke, ki imajo pri nas osebni račun ali bančno kartico, imajo **7 % popust pri zakupu aranžmajev turistične agencije adriatica.net**.

SKB BANKA D.D.
SOCIETE GENERALE GROUP

Nagradna križanka

AVTOR: DUŠAN KOVAČIČ		SVIRUSKO STEGNO, PRESUSENO NA ZRAKU	BRITANSKI IGRALEC (OLIVER)	IZUMITELJICA	NATAŠA BOKAL	DRŽAVA, KI JI VLADA CAR		IGRALNA KARTA Z OSMIMI ZNAKI	GLAVNI ŠTEVNIK	SKOPLJE-NEC, KI ČUVA HAREM	ORGANIZIRANA IGRA NA SREČO	
ČLAN VLA-DARSKÉ DRUŽINE, KI NE VLADA							ZIVAL, KI GRE ISAMO ENKRAT NA LED					
REZBARSKA OBRT												
HALEZLJIVO VNETJE KOŽE ŠAMPION						REDNI PREGLED NEMSKI PISATELJ (WILHELM)				5. IN 4. VOKAL		
		NIZEK ŽENSKI ALJ DEŠKI GLAS	ZAVOD ZA ZDRAVLJENJE BOLNIKOVI	STAR, ČASTILJIV MOZ	STVAR	NAMIZNO PREGRI-NJALO KLADA						
SREDSTVO ZA PREKINI-TEV NOSE-ČNOSTI								AL PACINO		NOTRANJI PREMIER PUSKINE CEVI	NOTRANJI DEL KRUHA	
RAZVE-ZANKA									NEZNANKA V MATEMAT.	JUREBKI PO-DOBNO DREVO		
PODLOŽNI-CA, KI OPRAVLJA TLAKO							TELUR		AMERIŠKA FILMSKA NAGRADA LJUDSKO GLASBLO			
NOGOMETNI KLUB				LEV IVANOV							ZGOLJ	
ZNAKSTVENI SVETOVALEC V MUZEJU				NOŽNICA		IGRALEC MARVIN STARS, KI "NOSI" HLAČE		ATLETSKA DISCIPLINA			23. IN 6. ČRKA	
KAZIKO IKEDA				SLOWAR (REDKO) MAJSKI HROŠČ					RIMSKI PESNIK		KAZALNI ZAMEK	
MAJHNA UŠ				SKORŠ JE JEREBIKI PODOBNO DREVO		TITAN ŽENSKA, KI IMA OTROKA		VELIKE UJEDE Z DOLO GLAVO				
PADAVINE V OBLIKI SREŽINK				OTOK V IRISKEM MORJU JOSIP IPAVEC				2969 KM DOLG LEVI PRITOK OBA			ENRICO CARUSO EVROPSKA DENAR. ENOTA	
KOST NA NOTRANJI STRANI GOLENI						IZPIJJE NA DUŠEK	CEPVO	NEKDANJI BRITANSKI ATLETY (SEBASTIANO)	JAT JE POSEBEN PRASLOV. E-JEVJSKI GLAS	DOBA, VEK	MAJHEK, DIRKALNI AVTO	
PRESOJA								AMERIŠKA IGRALKA BLYTH NEUGLAJEN ČLOVEK	GIUSEPPE VERDI		OBČUTEK TELESNEGA IN DUŠEV-NEGA UGOĐJA	SKUTA OSTREGA VONJA IN PIKANTNEGA OKUSA
NOVINARKA JOVIČ				GRŠKI MITOLOŠKI LETALEC				AMERIŠKI IGRALEC REEVES	ZA SKLEP-ČNOST PO-TREB. STEV. 4. IN 21. ČRKA			

LEPŠI DEL RASTLINE									OSCAR ARIAS		INES HZAR	
NEKDANJI IGRALKA RINA									EVROPSKA VESOLJSKA AGENCIJA		VELIKA PAPIGA	
PLANOTA NAD POS-TONJSKO DOLINO									SEZNAM TISKARSKIH NAPAK SIBIRSKI VELETOK			
NIZOZEM. OTOK PRED VENEZJ-ELSKO OBALO										HITRO ZAPRTJE IN ODPRTJE OČI		
										UMETNIŠKA PODOBA GOLEGA TELESA		

Nagradna križanka Premogovnika Velenje.

Napišite gesli iz križanke na dopisnico in jo do **15. septembra** pošljite na naslov: Uredništvo Rudarja, Premogovnik Velenje, Partizanska 78, 3320 Velenje.

Trije izžrebani reševalci bodo prejeli knjižne nagrade.

Srečno!

45. Skok čez kožo

Po 130 letih premogovništva v Velenju, po desetletjih ohranjene rudarske tradicije, po mnogih generacijah novih rudarjev letos praznujemo skok v prihodnost!

Dobimo se v soboto, 2. julija 2005!

Začnemo na Titovem trgu v mestu, slavimo ob 18. uri s skokom na Mestnem stadionu, nadaljujemo z Rudarskim piknikom ob Škalskem jezeru.

Slovesno. Zabavno. Družabno. Rudarsko!

